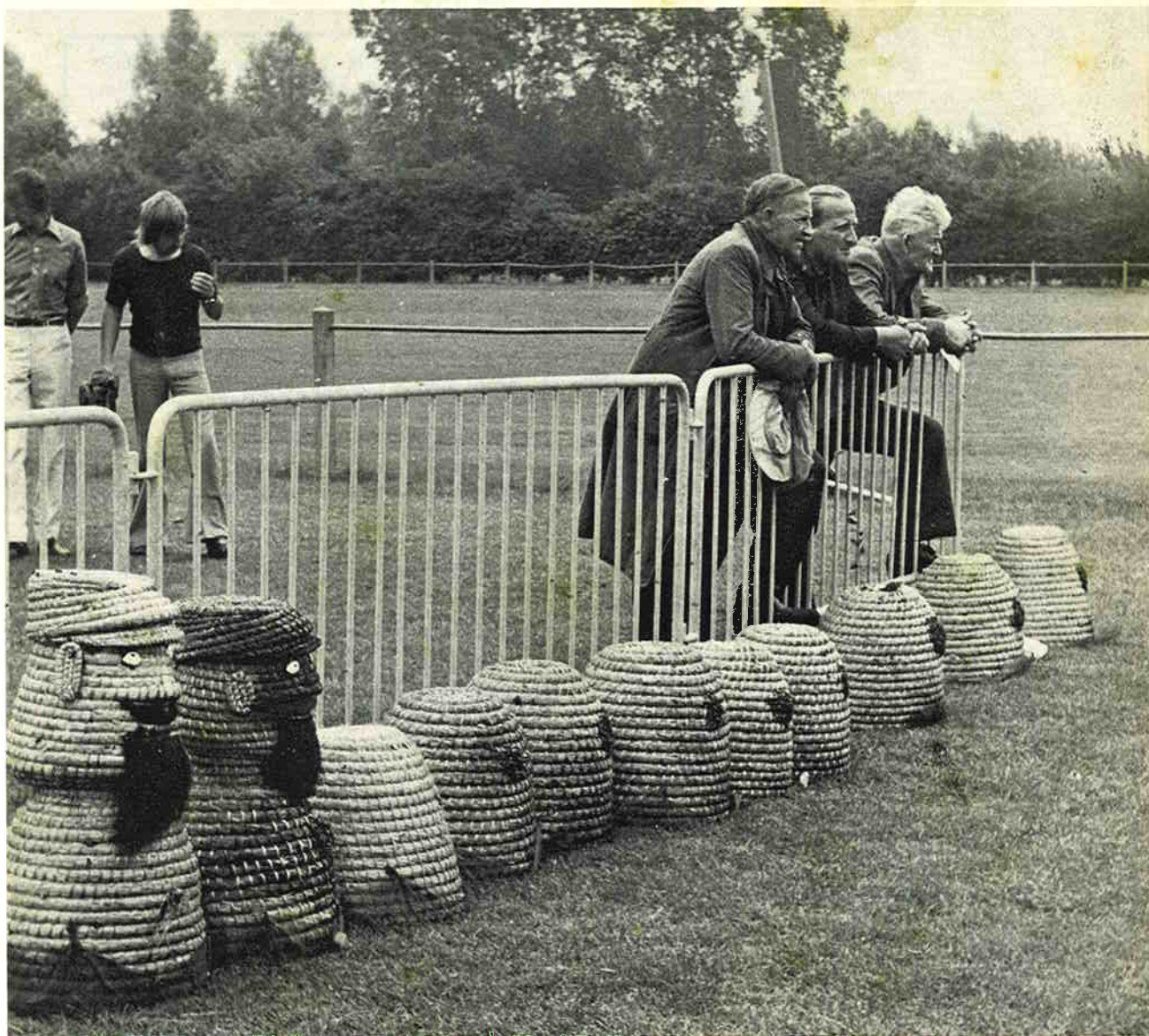

bijenteelt

Maandschrift voor de Bijenteelt

Versijnt maandelijks - Jaargang 80 - No. 6 juni 1978

Officieel orgaan van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 6,50, elk woord meer 35 cent. Bij vooruitbetaling te voldoen op giro-nummer 823276 van de Ver. tot Bevordering der Bijenteelt te Wageningen. Bij 11 keer plaatsen 10% korting. Inzendtermijn voor de 10e van de maand voorafgaande aan de maand van plaatsing. De redactie aanvaardt geen verantwoordelijkheid voor de inhoud.

TE KOOP GEVRAAGD: **partijen Nederlandse honing**, o.a. koolzaad-, zomer en heidehoning. Wij bieden hoge prijzen. **HET BIJENHUIS** te **WAGENINGEN**, tel. 08370-12863.

TE KOOP GEVRAAGD: Bijenvolken zowel korven en kasten en verdere imkersbenodigdheden. Alles tegen contante betaling en aan huis afgehaald. Bijenstand „**De Bijenkorf**“, Hoevelakenseweg 144, **TER SCHUUR**, tel. 03426-1978.

TE KOOP: Ruwe en zuivere Bijenwas. Honing en Waszemerij „**De Bijenkorf**“, tel. 03426-1978.

TE KOOP: Prima sterke bijenvolken in kasten, korven en op ramen. Bijenstand „**DE BIJENKORF**“, Hoevelakenseweg 144, **Ter Schuur**, tel. 03426-1978.

VOOR ALLE IMKERSARTIKELLEN naar Bijenstand „**De Bijenkorf**“, Hoevelakenseweg 144, **Ter Schuur** (bij Amersfoort), tel. 03426-1978. Prijscourant op aanvraag. Tevens hebben wij nog wat honing voor de wederverkoop.

WIJ KOPEN: Inlandse Bijenhoning, Ruwe- Zuivere Bijenwas, Propolis, Honing- en Waszemerij **ARKADIA**, **Lochem**. Telefoon 05730-1827/2219.

ADRESWIJZIGING

Onze **Bijenkorf** is overgeplaatst van Meentweg 103, Eemnes naar **HOEVELAKENSEWEG 144, TER SCHUUR** (bij Amersfoort) het nieuwe telefoonnummer is 03426-1978. Voor het GOOI en Omgeving hebben wij een **DEPOT** ingericht bij de heer J. van Breukelen, Dorresteinweg 4 te Soest. Voor een uitgebreide sortering imkersbenodigdheden van afstandblikke tot elektrische Radiaalhoningslinger naar: **BIJENMAGAZIJN „DE BIJENKORF“** sinds 1879, **HOEVELAKENSEWEG 144, TER SCHUUR** (bij Amersfoort), tel. 03426-1978. Girorekening 2622.

Zit U met Uw bijen in Uw haar? Ik wil ze wel overnemen: kasten, korven, zwermen of gehele bijenstand en goede originele elektr. slinger. Bel 03434-4375.

GEVRAAGD: Gebruikte 3 raams-slinger, R.V.S. tel. 08352-1031.

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT. Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen. De niet van redaktiewege, geplaatste artikelen vertolken de mening van inzenders en geven niet altijd het inzicht van de redactie of het hoofdbestuur weer.

Alle stukken aan het Bijenhuis te Wageningen, ook opgaven en betaling van advertenties en speurbijtjes. Giro 82 32 76.

BIJ ONZE OMSLAGFOTO

Op 18 juli a.s. vindt weer de traditionele Veenendaalse Bijenmarkt plaats. Daarom als geheugensteuntje reeds nu een opname van dit jaarlijkse imkergebeuren. De foto werd te onzer beschikking gesteld door de Hr. R. van Houten te Odijk.

TE KOOP GEVRAAGD: **Bijen** o.a. zwermen, kunstzwermen of afleggers zonder kasten. H. Thissen, Kleineweg 12 A, Genep, tel. 08851-1326.

TE KOOP GEVRAAGD: **Bijenvolken op ramen**, B. Wissink, Nassaustraat 19, Enkhuizen, tel. 02280-6187.

GEVRAAGD: **Boogkorframen**, tel. 08306-1802.

NU VERKRIJGBAAR: Kunststof naamplaatjes met ingegraveerde tekst in diverse kleuren. Prijs f 5,— per stuk inclusief 20 letters, elke letter meer 10 cent (afmeting plaatje 4 x 10 cm). Bij afname van meer dan 5 stuks 10% korting. M. Chr. v.d. Zee, stadsedijk 119 **Fijnaart**, 01687-2992. Giro 2330275.

AANGEBODEN **BIJENVOLKEN** op ramen door B.C. Jongejans, Burgem. Prinsln. 45, Ede, tel. 08380-11303.

TE KOOP: **nieuwe en gebruikte 3-raamhoningslingers** nog voor de oude prijs, H. de Vries - Huize St. Geertrudis - Workum, tel. 05151-1252, b.g.g. 1904.

IN- EN VERKOOP van **bijenvolken, kasten en korven, honing en lege kasten en korven** J.C. Basten, Burg. Bouwensweg 3, **Horssen** (Gld), tel. 08874-1791.

GEVR.: Stevige bijenliefhebber om rolstoelinkers te assisteren. Uurloon n.o.t.k. incl. tel. 085-434752 of 454301.

Bijenstand Fa. H. T. van Dam & Zn., Jubega (Fr.), tel. 05165-1382 kan U alles leveren voor de Moderne Bijenteelt.

Kunstraat, Bijenwoningen en Onderdelen uit eigen werkplaatsen.

Door eigen steeds grotere importen van diverse gereedschappen steeds bij ons de laagste prijzen.

Tevens voor wederverkoop diverse kleuren meubelwas en honing van de fijnste kwaliteiten.

Vraagt onze prijscourant van materialen en/of meubelwas en honing even aan. Wij zenden U die gaarne gratis toe.

Wij komen weer op de te houden Bijenmarkten.

INHOUD VAN DIT NUMMER

biz.

Het maandelijks opfrissertje, J. v.d. Veluwe	127
Vrienden Ambrosiushoeve actief	130
Oogst en dracht, J. A. Zoet	131
Notulen Algemene Vergadering	132
Oriënteringsvlucht, J.B.	135
Afstand houden	136
Nationale Imkersdag	138
Raamwerk, Chr. Maillie	139
Imkersagenda	140
Wetmatigheden in de bijenteelt, dr. K. Weiss	141
Toerkalender	143
Vanzelfsprekend, maar toch, J. A. Zoet	144
Boekbespreking	146
Afdelingsnieuws	147

HET MAANDELIJKSE OPFRISSERTJE

HET VOLK „UIT DE KORF JAGEN” EN IETS OVER VERENIGEN

Op de derde dinsdag in juli vindt in Veenendaal de jaarlijkse zwermbijenmarkt plaats, een evenement dat een rechtgeaard imker niet graag wil missen. Menigeen kan dan de verleiding niet weerstaan zich een leuk korfvolkje aan te schaffen. Een ervaren imker heeft daar geen moeite mee, doch wee de arme beginner, die thuisgekomen niet weet wat hij met dat volkje moet aanvangen.

Aangezien zo'n situatie nog al eens pleegt voor te komen willen we daar enige aandacht aan besteden. Het onderwerp, dat hierbij aansluit is het volk „uit de korf jagen”.

Een Kunstzwerm noemt men bij de korfimkerij een „jager” en het maken ervan „het jagen”.

Uit het verdere betoog zal duidelijk worden hoe die begrippen in de werkelijkheid worden opgevat.

In het algemeen zijn er twee redenen, die aanleiding kunnen geven een volk uit de korf te jagen, t.w.

- als zwermpreventie (het maken van een „jager”, dus een kustzwerm) en
- het overbrengen van een korfvolk naar een kast.

Dit laatste speelt, als we door welke oorzaak dan ook in het bezit zijn gekomen van een korfvolkje.

Volledigheidshalve beginnen we met het maken van een kunstzwerm van een korfvolk.

DE JAGER

Van een korfvolk maken we een jager als het volk daartoe rijp is, d.w.z. als de volgende symptomen aanwezig zijn: aangezette moerdopen, stompe raten (onderzijde der raten is dan U- i.p.v. V-vormig) en dicht opeen met bijen bezette raten.

's Morgens vroeg nemen we het volk van zijn plaats, sluiten het vlieggat en zetten het op zijn kop. Een lege korf, in noodgevallen een schepkorf, vegen we aan de binnenzijde met fris gras goed schoon, waarna deze boven de volle korf wordt geplaatst en met behulp van een drietal krammen bevestigd. Eventuele openingen tussen beide korven worden daarna goed

afgedicht. De krammen kunnen we maken van sterke stukken ijzerdraad, die we tevoren goed aanpunten. Nu beginnen we met het jagen. We plaatsen het geheel voor ons, gemakshalve op een lege broedkamer en het vlieggat ter linker of te rechter zijde i.v.m. de stand der raten. Met de handpalmen beginnen we regelmatig tegen de onderste korf te kloppen, van beneden naar boven, tot aan de scheidingsrand der korven.

In een rustig tempo gaan we hiermee 10 à 15 minuten door. Het volk is dan overgelopen naar de lege korf, hetgeen goed hoorbaar is als we het oor te luisteren leggen tegen de bovenkorf. We kunnen het overloop-proces versnellen door vooraf een handvol fijn gesneden gras of tabak in de omgekeerde korf met bijen te gooien.

Na het verwijderen der krammen komen we tot de ontdekking dat de bijen ondanks de wrede klop-operatie opmerkelijk rustig zijn gebleven. Zijn er nog bijen in de afgeklopte korf of aan de korfrand achtergebleven, dan vatten we de korf met beide handen vast, laten hem even los en slaan aldus de bijen af in de nieuwe korf.

Zit het volk na enkele minuten rustig in een grote tros boven in de korf, dan kunnen we met zekerheid aannemen dat de moeder in hun midden aanwezig is.

BELANGRIJK BERICHT!

In tegenstelling tot anders luidende mededelingen - ook van officiële zijde - met betrekking tot het aanvragen van subsidie voor cursussen, delen wij U mede dat voorlopig niets wordt gewijzigd en gewoon op de oude voet kan worden doorgegaan. Een en ander is het resultaat van een spoedoverleg dat door onze Alg. Voorzitter is gepleegd met de betrokken ambtenaar van de Afd. Onderwijs van het Ministerie van Landbouw.

BEHANDELING VAN EEN JAGER

De oude korf zetten we terug op zijn oorspronkelijke plaats in de stal, de nieuwe met de jager op een andere plek in de nabijheid. De vliegbijen vliegen nu terug op de oude bijenloze korf en gaan daar moerdoppen aanzetten.

Hoewel vele andere oplossingen t.a.v. de inzet van een jager mogelijk zijn laten we die hier buiten beschouwing.

Wel dient nog opgemerkt dat in het besproken geval de korf van de jager tevoren wordt gespijld en voorzien van enige voorbouw, d.w.z. boven in de korf worden 3 tot 5 stukjes uitgebouwde raat van circa 10 cm tegen de bovenzijde vastgedrukt (denk aan de zgn. bijenafstand!). Tussen die raten en ook aan de buitenzijde steken we de cm-dikke spijlen van vuilbomenhout (of andere taaie houtsoort) dwars door de korf heen. In totaal dus 4 tot 6 spijlen, al naar gelang er ruimte boven in de korf is.

De raten komen in koudbouw te staan, d.w.z. in dezelfde bouwrichting t.o.v. het vlieggat als in de spaarkast. Hieronder kom nu één spijl dwars door het midden, zodat het geheel een stevige basis vormt voor verdere uitbouw. In plaats van uitgebouwde raat kunnen we natuurlijk ook kunstraat nemen, waarbij de onderlinge afstanden uiteraard groter moeten zijn; oudere imkers gebruiken daarvoor een luciferdoosje als maatstaf (circa 35 cm).

Het voeren van de jager geschiedt met een bordje suikerwater onder de korf, waarbij op het vloeistofoppervlak wat takjes of strootjes moeten drijven om verdrinken van de bijen te voorkomen.

KORFVOLK NAAR KAST

Voor het overbrengen van een korfvolk naar een kast beginnen we met het maken van een jager. Het volk behoeft hiertoe uiteraard niet zwermrijp te zijn. Nadat de bijen zich alle in de nieuwe korf (zonder spijlen en voorbouw!) bevinden begeven we ons naar de stal, waar we

de korf, zoals gebruikelijk bij een zwerm, afstoten in een tevoren gereedgemaakte kast.

De broedraten uit de oude korf worden als hierna aangegeven omgesneden en centraal geplaatst in de broedkamer.

HET „SLACHTEN”

De spijlen worden uit de afgejaagde korf getrokken, waarna met het korfmes de raten worden verwijderd. We splitsen deze in raten met honing en raten met broed en stuifmeel. Teneinde afkoeling te voorkomen plaatsen we de broedraten zo spoedig mogelijk in de broedraampjes. We leggen ze daartoe op een plat vlak en binden ze vast in de raampjes met raffia, wollen draadjes (worden later als fijne pluïsjes afgevoerd) of platte elastiekjes.

De cellen dienen in de juiste stand te staan. Dat is misschien een nieuw geluid, maar de cellen kunt u niet 90° keren want dat appreciëren de bijen niet.

De aldus gemonteerde raampjes hangen we centraal in de kast waarin we de jager tevoren deponeerden. Daar het volk alle honing werd afgenomen is het raadzaam een paar raampjes met voer in de kast te hangen of een voerbak te plaatsen.

Bij de behandeling van deze materie heeft u met enkele van de vele termen uit de korfimkerij kennis gemaakt, zoals jagen, slachten en spijlen. Daar de korfimkerij een stukje echte bijenfolklore vertegenwoordigt en nog lang niet is uitgestorven, is het niet goed geheel vreemd te staan tegenover de terminologie die daarin wordt gebezigd. Het onderwerp „het volk uit de korf jagen” heb ik doelbewust summier gehouden.

De verleiding is soms groot er een uitvoerige verhandeling aan te wijden, temeer als je bij wijze van spreken tussen de korven bent opgegroeid. Mocht u meer over dit onderwerp willen weten, dan kan het Bijenhuis u zeker van dienst zijn.

Het houden van korven in dichtbevolkte gebieden moet beslist worden afgeraden. Het onverwacht afkomen van een zwerm is bij de korfteelt vrijwel onvermijdelijk en mede daardoor loopt u een goede kans de imkerij in uw omgeving bepaald niet populair te maken, hetgeen schadelijk is voor de bijenteelt in het algemeen en de goede naam van uw collega-imkers in het bijzonder.

VERENIGEN

Het verenigen van twee volken is een handeling, die een beginnend imker goed onder de

knie behoort te hebben. Met nadruk zeg ik een beginnend imker, aangezien juist hij veelvuldiger zijn volken inspecteert dan een geoefend imker. Uiteraard is dat niet verstandig, maar uiteindelijk moet een beginner het vak ook leren en dan is het onvermijdelijk, dat hij zijn volken regelmatig van dichtbij wil bekijken. Hij heeft er nog behoefte aan H.M. te begroeten !

Die begrijpelijke nieuwsgierigheid, gecombineerd met onervarenheid is er de oorzaak van dat er nog wel eens een koningin sneuvelt.

Een nieuwe koningin ligt dan niet altijd voor het grijpen, m.a.w. is er wel een reserve volkje, dan is het snel verenigen geblazen.

Hier hebben we dus te maken met een belangrijke oorzaak die tot verenigen aanleiding kan geven, nl. de moerloosheid.

Een andere reden is het opruimen van zwakke volken, terwijl het verenigen ook als gevolg van de toegepaste bedrijfsmethode kan plaats vinden.

VOORWAARDEN

Willen we met succes verenigen dan moeten we rekening houden met een aantal factoren, die we grotendeels zelf kunnen bepalen, t.w.

- een gelijke nestgeur vereenvoudigt de vereniging; in het voorjaar is die vanwege de wintersuikervoeding reeds aanwezig; door beide volken te bestuiven met bijv. honingwater kunnen we de gemeenschappelijke nestgeur nog bevorderen;
- aangezien goed doorvoede volken zich gemakkelijker laten verenigen is het raadzaam om in voorkomende gevallen de volken tevoren te voeden met voedsel van dezelfde geur;
- het sterkste volk met een goede moeder laten we bij het verenigen in de onderste broedkamer van de eigen kast want het sterkste volk behoort het vlieggaat te bezetten;
- een moerloos volk komt bij het verenigen altijd boven, het verweert zich niet bij deze operatie;
- een verplaatst volk komt eveneens boven;
- het verenigen doen we bij voorkeur in de late namiddag.

VOORJAARSVERENIGING

Kort voor de voorjaarsdracht in april kunnen twee buurvolken probleemloos worden verenigd: we moeten er dan wel voor zorgen dat het broednest correct wordt geformeerd. Na het verenigen wordt het overgebleven volk ten opzichte van de twee oorspronkelijke plaatsen centraal opgesteld. Deze wijze van verenigen

komt vaak voor na de voorjaarsinspectie, als blijkt dat een volk moerloos is.

KRANTEMETHODE

Als we de voorjaarsvereniging buiten beschouwing laten is de beste wijze van verenigen nog altijd de zgn. krantemethode, die we eveneens laat in de namiddag toepassen.

De bijen knagen zich dan aan twee zijden naar elkaar toe. Dit geeft blijkbaar een gevoel van saamhorigheid, waarbij de drukinkt beide partijen dezelfde geur verschaft. Met onbedrukt krantenpapier mislukt deze methode gegarandeerd !

Bij het verenigen van twee volken van gelijke sterkte die naast elkaar staan, plaatsen we de twee broedkamers met inhoud op elkaar, alleen gescheiden door een krant. De „nieuwe” woning wordt centraal geplaatst ten opzichte van de standplaats der oorspronkelijke volken.

Wordt echter een klein volk verenigd met een sterk volk, dan schudden we van het kleine volk alle bijen af (bijv. in een schepkorf), het broed wordt bij het andere broed gehangen.

Op de broedkamer leggen we een krant, waarboven een lege honingkamer. De bijen van het kleine volkje schudden we hierin af, op de krant. In beide gevallen laten we het geheel enige dagen met rust; de snippers voor de kast geven wel aan dat de vereniging is gelukt.

KONINGIN

Laten we bij het verenigen beide volken hun koningin behouden dan zal de jongste (de beste) die vereniging doorgaans overleven.

Bij ouderwordende koninginnen droogt de gifblaas uit.

Bij het verenigen moeten we er wel rekening mee houden, dat jonge moeren in het lopende seizoen langer leggen en met minder risico overwinteren dan oude.

INBALLEN

Bij het verenigen aan het einde van het seizoen, als de darrenslacht reeds heeft plaats gevonden, hebben de bijen een sterke neiging de koningin in te ballen. Uiterste voorzichtigheid is dan het parool !

Behalve voor de heideimker komt het seizoen-einde al weer snel in zicht; 25 juli wordt in dit verband wel als de slotdatum aangemerkt, de florale nectariën laten het dan meer en meer afweten. We gaan onze bijencyclus weer afsluiten en laten we hopen met het onderwerp „honing oogsten”, waaraan we in de volgende aflevering aandacht zullen schenken.

Jan van de Veluwe.

De „Vrienden van Ambrosiushoeve” actief

Op 11 mei j.l. vergaderde het bestuur van de Stichting „Ambrosiushoeve” op de Ambrosiushoeve te Hilvarenbeek. Het doel was tweërlei; de ochtendvergadering was gewijd aan bestuurskwesties en beleid, de middagbijeenkomst had in hoofdzaak ten doel de banden te verstevigen met bestuur en leden van de vereniging „Vrienden van Ambrosiushoeve”. Als tastbaar bewijs van vriendschap en goede samenwerking stond tevens op het programma de aanbieder van een door „de Vrienden” gerealiseerde korvenstal, reeds lang een wens van de Directie.

Tussen de oude en de nieuwe stal v.l.n.r. de HH. Molenaar, Roelen, Ir. Pettinga, Visser, Wolfs, Ir. Mommers, v. d. Meulen, Lauwers, Assink en Gouda.

Drs. A. de Ruijter (opvolger van drs. A. ten Houten, o.a. belast met het Nosema-onderzoek) gaf 's middags allereerst een overzicht van zijn werk in het afgelopen jaar. Hij stelde een onderzoek in naar de werking van het insecticide Dimilin. Omdat er nog geen methode bestaat om de invloed van insecticiden op het broed te testen is men begonnen een dergelijke methode te ontwikkelen.

Een onderzoek werd gestart naar het effect van juveniel hormoon analoga (JHA's) op de honingbij. Ondanks het slechte weer kon toch enig resultaat worden geboekt. Bij 2 van de 10 proefvolken konden onder praktijkomstandigheden afwijkingen worden geconstateerd.

Het nosema-onderzoek werd systematisch door drs. de Ruijter aangevat. Het begon met 539 titels te verzamelen van recente wetenschappe-

Met de dames. Ons aller Hetty en mevr. Rive.

lijke artikelen waarin Nosema apis genoemd wordt. Daarna werkte hij gedurende een stage van 14 dagen bij dr. F. Jacobs te Gent, teneinde zich in te werken in de Nosema-problematiek.

Om inzicht in de praktijk te krijgen werden monsters genomen bij 8 vaste imkers, waarbij d.m.v. uitgebreide vragenlijsten werd geprobeerd meer inzicht te krijgen in de invloed die de imker heeft in de Nosema-ontwikkeling. Geen van de 8 imkers heeft een volkomen Nosema-vrije stand. Inmiddels werd voor dit jaar een werkplan opgesteld.

Omtrent de steun aan de Regionale Nosema-werkgroepen zei spr.:

„Aan zelfstandig werkende Nosemagroepen wil ik graag mijn medewerking geven in de vorm van informatie over het opzetten van het Nosema-inderzoek en de praktische uitwerking

De nieuwe stal

V.I.n.r. Ir. Pettinga, H.H. Gouda, Bastiaanse, v. d. Meulen, v. Gurp en Molenaar.

(monstername, uitprepareren van de darmpjes en het microscopisch onderzoek).

In de zomer van 1977 is in Oegstgeest een Nosemawerkgroep aan het werk gegaan, waarmee sindsdien regelmatig contact is onderhouden. Ik ben aanwezig geweest bij het opstellen van een vragenlijst en ik heb op een middag een demonstratie gegeven van de praktijk van het Nosema-onderzoek.

De Nosemawerkgroep in Utrecht heeft indertijd contact gehad met mijn voorganger en ir. Pettinga. In april 1977 heeft men monstername-apparatuur in bruikleen gekregen van de Ambrosiushoeve. In december 1977 was de groep nog niet met het eigenlijke onderzoek gestart. Wel wil men in het voorjaar van 1978 beginnen met het nemen van monsters.

In Heerenveen heeft de heer C. de Wit belangstelling voor het oprichten van een Nosemawerkgroep, maar hij zou dan graag de monsters door de Ambrosiushoeve laten onderzoeken en ook vragenlijsten door de Ambrosiushoeve laten uitwerken. Dit is door tijdgebrek niet mogelijk. Wel heb ik mijn medewerking toegezegd, indien hij een zelfstandig werkende Nosemawerkgroep wil oprichten en hem aangeraden ook contact op te nemen met de werkgroep in Oegstgeest".

Na de inleiding van drs. de Ruijter sprak de Hr. M. W. v. d. Meulen als voorzitter van de „Vrienden". Hij zette nogmaals de doelstelling van de vereniging uiteen en legde er in het bijzonder de nadruk op dat het zeer beslist niet de bedoeling is op de stoel van het bestuur van de stichting te gaan zitten, maar dat het doel onveranderlijk blijft: Het daadwerkelijk en moreel steun verlenen aan Ambrosiushoeve en het werk dat daar wordt verricht in het belang van de Nederlandse imkerij.

Er ontwikkelde zich een prettig gesprek tussen het stichtingsbestuur enerzijds en de vertegenwoordigers van de „Vrienden" anderzijds, dat alleen maar kan hebben bijgedragen tot nog beter wederzijds begrip bij een reeds aanwezige goede verstandhouding.

Daarna begaf het gezelschap zich naar buiten, waar de korvenstal met de gebruikelijke niet al te officiële, maar wel hartelijke en waarderende woorden werd overgedragen.

Oogst en Dracht

Nieuw Vennep, 8 mei 1978.

Hoewel de maand april ons slecht heeft beëindigd met mooie dagen en de volken alleen met de grootste omzichtigheid konden worden geïnspecteerd, heeft de week van 28 april tot 5 mei veel goed gemaakt en sta je verbaasd wat allemaal mogelijk is als het weer meewerkt. Om bij het begin te beginnen. De uitwintering was goed met nog voldoende voorraad. De volkssterkte en hoeveelheid broed viel echter tegen.

Begin april beschikten de volken gemiddeld over drie raampjes broed. Enkele uitschieters hadden het tot vijf of meer gebracht (overwintering op twee broedbakken, open bodemrooster en broed verdeeld over beide bakken). Rond

20 april zijn de volken klaar gemaakt voor de voorjaarsdracht en werd de hoeveelheid broed op minimaal 8 ramen gebracht. Gelijk werden op enkele de lage honingkamers geplaatst zonder rooster. En toen werd het voorjaar met een periode groeizaam weer met af en toe een bui, hoge luchtvochtigheid en maximum temperaturen boven de 15 graden. Sierheesters, late Wilg, de eerste Esdoorn, Paardebloem, Appel en Peer dienden zich vrij snel achter elkaar aan. Het was een lust te zien hoe de bijen gebruik maakten van het nektar/stuifmeel aanbod.

Ribes en Kweeper hebben dit jaar zeer lang gebloeid en zijn goed bevlogen. Vooral de Kweeper slaat hier alle records. Eind maart gingen de eerste bloemen open en nu nog steeds volop bloem. Eind april zijn een aantal volken op het fruit in de Beemster geplaatst.

Als het huidige weertype nog een weekje aanhoudt is de basis voor een goede voorjaars-oogst gelegd.

J. A. Zoet.

OFFICIELE MEDEDELINGEN

Notulen

VAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN DE VERENIGING TOT BEVORDERING DER BIJENTEELT IN NEDERLAND, gehouden op zaterdag 1 april 1978 in het IAC gebouw aan de Lawickse Allée te Wageningen, aanvang 10.00 uur. Vervolg.

N.a.v. een enquête gehouden onder de H.B.-leden is voorz. gekomen tot de volgende Beleidsnota:

1. ORGANISATIE VAN DE VERENIGING

Ingevolge de bepalingen van het nieuwe BW moeten de Statuten van onze Ver. worden aangepast en o.a. uitgebreid met enkele aspecten, die thans voorkomen in het HHR. Vervolgens moeten ze worden beschreven door notaris om daarna gedeponereerd te worden bij de K.v.K. Een ontwerp hiertoe is inmiddels gereed gekomen; fundamentele wijzigingen werden niet aangebracht. Het HHR zal eveneens worden aangepast, aangezien enkele delen werden overgeheveld naar de Statuten.

2. REDACTIE

Voor de redactie commissie werd conform de Statuten een werkinstructie samengesteld. Hierin wordt een beschrijving gegeven van de samenstelling van, en de taakverdeling binnen de redactie.

Samenstelling redactie commissie:

- dhr. Maagendans : hoofdredacteur;
- dhr. Pater : commissielid, inzonderheid voor handelsactiviteiten en acquisitie;
- mevr. Rive : redactie secretaresse met een eigen inbreng;
- dhr. Boers : een kandidaat-redactielid, geen HB-lid zijnde.

Het Groentje werd dit jaar van 16 op 24 pagina's gebracht; indien de AV hiermede instemt zullen we daarmee doorgaan.

De enquête van verleden jaar was een goede indicatie t.a.v. de gewenste indeling en rubrieken, w.o. een beginnersrubriek, nieuw imkerpraktijken, voortzetting van de "Jaagkieps" (actueel buitenlands nieuws). Blijvend zal worden gestreefd naar een evenwichtig maandblad, waarbij alle leeftijden aan hun trekken komen.

Het Groentje mag zich overigens verheugen in een goede reputatie, waarvoor alle complimenten aan het adres van de zeer weinigen, die er tot dusver voor verantwoordelijk waren.

Tot slot zij vermeld, dat uitgewerkte plannen aanwezig zijn om ook abonnees te gaan werven onder onze Vlaamse imkervrienden.

3. HANDEL

Ten einde de rendabiliteit te verhogen zal worden gestreefd naar vergroting van de omzet en

verruiming van de afzetmogelijkheden; ook zal bij voortdurend worden gewerkt aan speciale aanbiedingen.

Voor de depothouders, wier aantal zich inmiddels uitbreidde doch nog niet voldoende is, werd in maart een contactbijeenkomst georganiseerd, die voor beide partijen uiterst nuttig bleek te zijn. Het doel blijft onze leden een optimale service te bieden door leverantie van het allerbeste en allernieuwste op imkersgebied, zowel t.a.v. een uitstekende kwaliteit kasten en bouwpakketten, alsook gegoten kunstraat, waarvoor de eerste machine in Nederland in het Bijenhuis staat, moderne bijenboeken, zaden van drachtplanten en propagandamateriaal.

De winkel werd omgebouwd tot een modern zelfbedieningsbedrijf, hetgeen veel instemming ondervond, zowel bij leden als niet-leden. Over de bestemming van de vrije ruimte in het Bijenhuis wordt, rekening houdend met mogelijke toekomstige suikerdenering, intern overleg gepleegd. De caravanstalling brengt weliswaar het nodige geld op, doch heeft in wezen niets te maken met de bevordering van de bijenteelt, zijnde onze doelstelling.

4. PENSIOENREGELING DER VIER VASTE MEDEWERKERS

Het ligt in het voornemen u tijdig voor de AV van 1979 een afgerond voorstel in die richting aan te bieden; een uitspraak van de AV kan dan plaats vinden.

5. ADMINISTRATIE

In verband met het vertrek van onze accountant zijn wij na een grondige verkenning ter zake met een regionaal administratiekantoor in zee gegaan. Hierbij werd op uitvoerige wijze aandacht geschonken aan een eenvoudiger en overzichtelijker administratiesysteem.

Zoals de zaken zich thans laten aanzien is dit administratiekantoor voordeliger dan het aantrekken van een eigen accountant; voorts zal de overheveling van een deel der administratie ons meer ruimte geven voor de eigen administratie. Op dit administratiekantoor werd reeds de aandacht gevestigd door de hr. V. Kraaikamp.

6. ONDERWIJS

Voor de commissie onderwijs werd eveneens werkinstructie samengesteld; een inmiddels gehouden enquête onder de leraren bijenteelt heeft aangetoond, dat er een schrikbarend tekort aan deze leerkrachten bestaat; hiertegenover staat een toenemend aantal gegadigden voor het volgen van een beginnerscursus.

De commissie is doende in overleg met het RBC en de afd. Onderwijs van het M. v. L. hierin verbetering te verkrijgen.

7. PROPAGANDA EN EXTERNE VOORLICHTING

Hoewel er een grote behoefte bestaat aan een commissie, die zich met deze zaken gaat bezig houden, is dat nog geen haalbare zaak. Indachtig dat efficiënt gevoerde reclame zich zelf betaalt, zullen deze zaken bij de Redactie commissie en het DB worden ondergebracht. Inmiddels is er interessant voorlichtings- en instructiemateriaal binnengekomen.

8. KONINGINNETEELTCOMMISSIE

Voor deze commissie werd eveneens een werk-instructie ontworpen. Aan de koninginneteelt zal in de toekomst veel aandacht worden geschonken; de koninginneteelt is in ons land nog een ver achtergebleven gebied.

In het kader van samenwerking werd een vertegenwoordiger van de Zuidelijke bonden in deze commissie opgenomen.

9. SAMENWERKING MET ANDERE IMKERORGANISATIES

Op verzoek van het hoofdbestuur van de ANI hebben enkele oriënterende gesprekken plaats gevonden over samenwerking, c.q. samengaan. De voorwaarden die de ANI uiteindelijk stelde waren echter van dien aard dat ze voor onze Ver. niet aanvaardbaar waren.

Samenwerking met de andere bonden zal op de oude basis worden voortgezet en waar mogelijk worden uitgebreid.

10. RELATIE "BIJENHUIS" MET DE AFDELING/LEDEN

Duidelijk wil ik stellen dat een bijenkast er is voor de bijen en dat het Bijenhuis er is voor onze afdelingen en leden en niet andersom; er zal dan ook worden gestreefd naar een gezonde en constructieve relatie tussen beiden.

Het Groentje zal in de relatievorming een belangrijke rol spelen. De activiteitengids waarvan een herziene uitgave op stapel staat, voorziet steeds meer in een behoefte. Lees die gids aandachtig en grijp minder snel naar de telefoon, want het Bijenhuis krijgt helaas te veel vragen waarop u het antwoord in deze gids kunt vinden.

De HB-leden en Depothouders zullen regelmatig d.m.v. een informatiebulletin van het laatste nieuws op de hoogte worden gehouden.

Aan dit beleidsreëlaas zou ik nog het volgende willen toevoegen.

We kunnen als HB of als Bijenhuis nog zo actief zijn en nog zoveel goede voornemens hebben, zonder de stimulerende medewerking van onze afdelingen en leden zou het allemaal niets baten.

Een bekend gezegde luidt "het gras groeit van onder op". m.a.w. de waarde van de Vereniging wordt in wezen bepaald door de afdelingen en leden.

Zonder activiteiten van die zijde is de Ver. levenloos!

We weten dat er drie soorten afdelingen zijn, t.w. zeer actieve, actieve en minder actieve.

Hoe actief uw afdeling is zoudt u kunnen afleiden uit de antwoorden die uzelf op de volgende vragen kunt geven.

- organiseerde u reeds een beginnerscursus?
- „plande” u voor het winterseizoen voldoende leerzame avonden?
- als u een grote afdeling bezit, geeft u dan wel eens een informatie-blaadje uit aan uw leden?
- schakelt u de pers in bij interessante avonden? stuurt u wellicht een verslag van een goede avond aan de redactie van de lokale krant?

— hebt u reeds een imkerdepot in uw afdeling, event. samen met een aantal buurafdelingen?

— maakt u voldoende gebruik van alle goede adviezen, zoals aangegeven in de activiteitengids of kent u dat boekje niet eens?

Dit waren zo maar enkele vragen ter bezinning.

Uit de vergadering komen n.a.v. de zojuist voorgelezen beleidsnota verschillende vragen m.b.t. het Nieuwe Verenigingsrecht.

Dhr. Maagdendans antwoordt hierop als volgt "Ieder lid van de Vereniging moet zijn stem kunnen laten horen en invloed op de verkiezing van het bestuur c.q. hoofdbestuur kunnen uitoefenen. Dit kan rechtstreeks ofwel getrapd, onze statuten voldoen echter al aan deze eisen.

Voorz. meent dat het Nieuwe Verenigingsrecht geen consequenties zal hebben voor de afdelingen, de enige uitzondering vormt afd. Amsterdam die eigen rechtspersoonlijkheid bezit. De statuten zullen worden aangepast aan de nieuwe wet, maar er zullen geen fundamentele wijzigingen plaatsvinden. Wel zal het H.R. t.z.t. gewijzigd worden.

Dhr. Strengers, afd. Rotterdam stelt voor conceptstatuten op te stellen en deze naar de afdelingen te zenden ter beoordeling.

Dhr. Van Rooyen, afd. Ede wil weten of de mogelijkheid bestaat enkel het Groentje te krijgen zonder lid te zijn van een afdeling.

Voorz. antwoordt dat we plannen in die richting hebben maar dit zal dan enkel gelden voor abonnementen in het buitenland.

Dhr. Zoet, afd. Buksloot informeert of er in de redactie ook medewerkers worden betrokken.

Voorz. beaamt dit.

Dhr. J. Jeuken afd. Heerlen zag graag meer voorlichting over mijtziekte in het "Groentje".

Voorz. zegt dat in elk instructieboek over bijenteelt hieraan aandacht wordt geschonken. Een folder over mijtziekte is bovendien te bestellen bij de Rijksbijenteeltconsulent; bepalingen dienaangaande zijn in de Bijenwet te vinden. Het grote gevaar schuilt echter in het reizen van Belgen met hun volken naar het koolzaad.

Dhr. Beetsma stelt voor de R.B.C. te vragen een artikel aan de mijtziekte te wijden in het Groentje, ook stelt spr. voor verdachte volken bij elkaar te zetten. Voorz. adviseert vooral geen zwermen van onbekende herkomst te scheppen.

Dhr. B. Meyerman raadt aan deze zwermen op het koolzaad dood te spuiten.

Dhr. C. Pater Jzn. stelt voor een schrijven aan de Rijksdienst voor IJsselmeerpolders te richten, waarin we verzoeken het plaatsen van Belgische volken in de polder te verbieden.

Dhr. A. Dijkstra, afd. Ooststellingwerf stelt voor de ledenlijsten te vervangen door een kaartstelsysteem.

Voorz. zegt dat dit in de praktijk onoverkomelijke bezwaren geeft.

Omdat Ir. Pettinga juist binnenkomt informeert voorz. naar de juistheid van het bericht dat Belgische bijenvolken op het koolzaad toegelaten zullen worden.

Ir. J.J. Pettinga zegt dat bijenvolken uit België niet geweigerd kunnen worden i.v.m. Beneluxovereenkomsten. Wel moeten voor de volken die toegelaten worden een gezondheidsverklaring worden overgelegd. Deze gezondheidsverklaringen geven echter minder zekerheid dan de onze, omdat in België slechts steekproefgewijs wordt bemonsterd. Via de boekhou-

ding van de heer Van 't Land is controle mogelijk, bovendien is de Rijksdienst van de IJsselmeerpolders autonoom om Belgische imkers te weigeren. Bij de bemonstering zullen volken, die naar de polders gaan voorrang hebben boven volken, die naar het fruit reizen.

N.a.v. het punt Onderwijs komen verschillende vragen uit de vergadering. Dhr. van Rooyen afd. Ede en dhr. Meyberg, afd. Emmen hebben een schrijven gekregen van het Ministerie van Landbouw en Visserij, waarin staat dat de Verenigingen voortaan de administratieve kant van het onderwijs gaan beheren.

Dhr. Pater zegt dat wij als Vereniging hierover nog niet zijn ingelicht; hij adviseert voorlopig niet op dit schrijven te reageren.

Op een opmerking van dhr. B. Sprengers, afd. Bilt-hoven over de eisen voor het examen Praktisch Imker zegt dhr. Pater dat dit in het Groentje te lezen valt. Dit jaar zal het examen in elk geval nog op de oude voet afgenomen worden.

Dhr. van Beek, afd. N.Z.-Beveland zou graag meer uniformiteit in het Bijenteeltonderwijs zien. Voorz. antwoordt dat dit probleem onze aandacht heeft.

Dhr. Schroeder, afd. Wageningen, stelt voor om centraal een opleiding voor leraren Bijenteelt te geven b.v. in Wageningen; misschien zou dhr. Beetsma partieel ingeschakeld kunnen worden bij dit onderwijs. Hij informeert ook waarom men met een pedagogische aantekening nog twee jaar opleiding nodig heeft om bijenteeltleraar te worden.

Ir. Pettinga zegt dat er momenteel een opleidingscursus voor leraren in Leiden gegeven wordt. Getracht zal worden volgend jaar de cursus op woensdagmiddag en avond te geven i.p.v. zaterdag. Elke opleidingscursus duurt 2 jaar, zodat de cursussen 2 maal de belangrijke periode van mei en juni meemaken.

Dhr. Boer, afd. Nunspeet stelt voor een soort toelatingstest af te nemen waardoor er een mogelijkheid zou komen om een gedeelte theorie over te slaan.

Dhr. Van Campen, afd. Ugchelen, heeft gehoord dat er genummerde vlugschriften bestaan m.b.t. de bijenteelt, deze zijn door het Ministerie van Landbouw en Visserij uitgegeven. Hij zou graag weten waar een volledige lijst te verkrijgen is.

Ir. Pettinga zegt dat er nrs tussen zijn die over andere onderwerpen dan de bijenteelt handelen.

Dhr. Pater meldt dat de onderwerpen op imkersgebied die in deze vlugschriften behandeld worden in de aktiviteitengids opgenomen zijn.

Dhr. Post, afd. Oegstgeest zou graag zien dat de volken op het Koninginneteeltstation beter gecontroleerd zouden worden op vleugelindeks.

Voorz. stelt voor in het buitenland nieuw materiaal aan te kopen.

Dhr. R.H. Geskes zegt dat we uit Duitsland in het verleden eitjes hebben gekregen, die niet goed bevielen. We hebben nu nieuwe eitjes waarvan we het resultaat moeten afwachten.

Hierover ontstaat enige discussie. Voorz. vindt dat de A.V. niet de plaats is om dit uitputtend te bespreken.

Voorz. deelt mee dat de toenadering van de ANI ten slotte op niets is uitgelopen. Met andere organisaties op het gebied van de bijenhouders onderhouden we goede contacten. Jammer is het dat de A.V. van de A.B.T.B. en de N.C.B. ook vandaag worden ge-

houden. Op verzoek van dhr. Strengers, afd. Rotterdam noemt de voorz. de voorwaarden door de ANI gesteld, deze waren echter voor ons onaanvaardbaar. De relaties Bijenhuis afdelingen zijn goed; wij doen ons best dit steeds te verbeteren.

Dhr. Snoek, afd. Assen informeert naar de werkgroepen voor het Nosema-onderzoek.

Ir. Pettinga meldt dat er in Gent twee onderzoekers, "Nosema-specialisten", bezig zijn. In Nederland zijn momenteel twee werkgroepen, die behoorlijk draaien.

De groepen staan onder leiding van dhr. De Ruijter, medewerker op de Ambrosiushoeve. Spr. raadt aan de resultaten van beide groepen af te wachten alvorens op grote schaal dergelijke werkgroepen te formeren.

Rondvraag:

Dhr. Zoet, afd. Buiksloot vindt het onjuist dat terwijl er gewaarschuwd wordt de bijen geen buitenlandse honing en of stuifmeel te geven de afdeling Handel van het Bijenhuis desondanks Nectapoll, sojapoll etc. verkoopt. Voorz. meent dat er veel vraag naar deze produkten is en dat we ze daarom moeten verkopen. Bovendien zijn deze produkten goed gecontroleerd op evt. ziektekiemen. Ir. Pettinga beaamt dit.

De onderzoekers zijn er nog niet in geslaagd een goede vervanging voor stuifmeel te vinden. Ook blijft het nog de vraag of er groot verschil is tussen honing/suikerdeeg en deze middelen meent Ir. Pettinga.

Dhr. Van Rooyen, afd. Ede vraagt zich af of er cijfers bekend zijn omtrent het aantal volken dat in Nederland gehouden wordt.

Voorz. hoopt hier duidelijkheid in te krijgen d.m.v. een te houden enquête.

Dhr. Sprengers, afd. Bilt-hoven, vraagt of bijenvolken op het koolzaad per regio geplaatst kunnen worden teneinde ziekten te voorkomen.

Ir. Pettinga antwoordt dat dhr. Van 't Land hier zeker op zal toezien. Over het overbrengen van ziekten door wilde bijen en hommels is spr. niets bekend.

Dhr. V. Campen, afd. Ugchelen meldt dat afd. Nunspeet de nationale Imkersdag 1979 wil gaan organiseren.

Voorz. zegt dat afd. N.Z.-Beveland dit waarschijnlijk zal gaan doen wegens het 75-jarig bestaan van de afdeling.

Hierna sluit de voorz. de Algemene Vergadering en bedankt ieder voor zijn inbreng.

De dag wordt besloten met een prachtige bijenfilm speciaal voor deze gelegenheid uit Duitsland gestuurd.

T.R.

BIJSCHRIFT

De honing wordt door de bijen uit de bloemkelken gehaald welke zij door middel van hun snuitje uitzuigen en misschien vervolgens door hare maag verder bereiden en alsdan naar de hut voeren om hem in de wassen cellen uit te spuwen, waarna dezelve gezouten en verzegeld wordt.

Geldersche Volksalmanak
v.h. jaar 1842

Oriënteringsvlucht

In American Bee Journal van jan. '76 beschrijft ene B. Luver enkele minder prettige ervaringen die hem wel wijzer hebben gemaakt. In het eerste geval wilde hij de opeenhoping van werkzaamheden in het voorjaar voorkomen door ramen met oude raat c.q. met darrenbouw reeds in de herfst te reinigen, opnieuw te draden en van nieuwe kunstraat. te voorzien. Daarna borg hij de ramen op in een niet verwarmde schuur. Toen hij vol goede verwachtingen de ramen ging inspecteren kwam hij tot de nare ontdekking dat de kunstraat er in repen bij hing. Door de kou waren de vellen kunstraat kennelijk gaan krimpen. (zoiets schijnt bij gegoten kunstraat niet voor te komen).

Zijn tweede ervaring betrof het inzetten van kunstraat in een koude omgeving. Toen hij de ramen naderhand in de bijenkasten plaatste ontdekte hij enige dagen later dat die raten gewelfd waren. Kennelijk tengevolge van uitzetting in de warme kast. Zijn conclusie was dat kunstraat in een warme omgeving (21 à 25° Celsius) moet worden ingezet.

Verdediging van een stad met bijenvolken (±1700).

Voor de ervaren imkers is het hiervoren weergegevene geen nieuws doch voor beginnende imkers gaat wellicht het spreekwoord over het schip, het strand, het baken en de zee, op.

In voornoemd Journal kwam ik ook een boekbespreking tegen betreffende het boek van William Herrod-Hampson "Beekeeping- New and Old" waarin wordt beschreven hoe de mens bijen heeft ingezet bij de gevechtsvoering. O.a. in het jaar 908 bij de belegering van Chester in

Ierland door de Denen en Noren, die uiteindelijk, nadat kokende pek en brandende olie geen resultaat hadden, werden verjaagd door bijenkorven op hen te gooien. Ook werden bijen gebruikt om berichten over te brengen tijdens de Amerikaanse burgeroorlog. De mens blijkt steeds weer bijzonder vindingrijk te zijn in het vinden van wapens.

In het maartnummer van jaargang 76 van American Bee Journal staat een onderzoek beschreven van Michael Baribeau over het invoeren van koninginnen in moerloos gemaakte volken.

Hij heeft een vergelijkend onderzoek gehouden met een 200 volken waarbij hij jonge koninginnen invoerde bij volken, die één dag, twee, drie, vier en vijf dagen moerloos waren. Het bleek hem dat het hoogste percentage aangenomen koninginnen werd bereikt bij vijf dagen moerloosheid, nl. 90%. Bij één dag moerloosheid werd 73% van de jonge koninginnen geaccepteerd.

In hetzelfde nummer staat een waarschuwing tegen het gebruik van geïnverteerde suiker die verkregen is via de zure hydrolyse methode. Bij die productie-methode ontstaan stoffen, die een soort dysenterie veroorzaken, m.n. de stof 5-hydroxymethylfuraldehyde (HMF) (de Duitse imkermeister Schele noemt die stof ook) blijkt erg schadelijk te zijn. Er schijnt een nieuwe stroop bestaande uit geïnverteerde suiker met een hoog fructose gehalte aan de markt te zijn in Amerika en Canada die verkregen wordt uit mais-zetmeel d.m.v. van enzyme-werking.

De zucht naar sensatie schijnt in deze tijden groot te zijn. De ene sensatiefilm na de andere komt uit, en TV en radio laten zich niet onbetuigd. Zelfs onze Apis m. wordt als „killer bee" afgeschilderd. Een TV-film heeft in Amerika de nodige paniek veroorzaakt, welke uitstraalt over de hele wereld en ook in Nederland tot allerlei angstige vragen aanleiding geeft.

In American Bee Journal van jan. '76 rekent Dr. Rorge A. Morse, Professor in de bijenkunde aan de New Yorkse Universiteit op gedegen wijze af met de sensatie verhalen en brengt hij de zaak terug tot de ware proporties. Uit zijn onderzoek bleek dat de verhalen over stekende bijen in de pers verschenen toen Amerika, m.n. Californië een wespenplaag te verduren kreeg.

Een TV-maatschappij liet - om actueel te blijven

- een griezelfilm maken over bijen, en elke amateur filmer weet hoe men bijen als angstaanjagende monsters op het doek kan brengen. Zo werd de „killer bee” geschapen.

De werkelijkheid is dat men in Z-Amerika de inheemse bij heeft gekruist met de Afrikaanse bij. Een bijensoort uit tropische streken met goede productie resultaten, die het nest goed verdedigt. De kruisingen hebben in Z-Amerika geleid tot een productiestijging van plm. 20% en de imkers daar zijn dan ook uiterst tevreden over hun bijen. Dr. Morse vond die bijen niet opvallend agressief, in ieder geval niet agressiever dan andere bijenrassen.

T.a.v. de verspreidingsmogelijkheden - in de gruwelverhalen is sprake van een invasie vanuit Z-Amerika welke al tot midden-Amerika is opgerukt - verwijst Dr. Morse naar een Pools onderzoek. Gezien voornoemde prestaties hebben Poolse onderzoekers nagegaan of de Afrikaanse bij ook in Polen bruikbaar zou zijn. Deze tropische bijen bleken geen wintertros te (kunnen) vormen en gingen jammerlijk te gronde.

Ook bij kruisingen bleek dit het geval te zijn. Daarom acht Dr. Morse het onwaarschijnlijk dat de (gekruiste) Afrikaanse bij naar koudere streken zou kunnen oprukken.

In Revue Française d'Apiculture van mei '76 wordt bericht over het verschijnen van een boek over „het natuur-product: Propolis” van K. Lund Aagaard, waarin Skandinavische ervaringen worden verhaald.

Het maandblad van de Vlaamse Imkers (jan. en feb. '78) heeft enkele artikelen gewijd aan pro-

polis, waarin werd ingegaan op de samenstelling, de wijze van winning en de toepassingen door bijen. Ergens las ik dat propolis opgelost in alcohol van 70%, welke oplossing met water wordt vermengd, wordt gebruikt om bijenwoningen aantrekkelijk te maken. Zelf bevochtig ik mijn armen en handen ermee en heb dan het idee dat mijn bijen vriendelijker voor me zijn. J.B.

Tot slot enkele recepten:

KARBONAADJES

Hot ketchup mengen met honing en daarmee de karbonaadjes inwrijven, eventueel wat zout en peper toevoegen. Schijfjes citroen op de karbonaadjes leggen en in de oven gaar laten worden bij plm. 170° C.

GEBRADEN KIP

Stukken kip in olie (boter) bruin braden in plm. 15 min. In een mixer vermengen gelijke delen honing en citroensap, ¼ theel. paprika, en een ½ theel. mosterdpoeder en dit mengsel toevoegen aan de bruin gebraden kip. Plm. 20 min. laten sudderen tot de kip mals is.

SPARERIBS

De spareribs voorbakken in de oven plm. 1 uur. Het afgedropen vet in een pan doen en daaraan toevoegen; tomaten puree, glaasje droge sherry, eenzelfde hoeveelheid honing, wat wijnazijn, ½ kopje gehakte ui een teentje knoflook, wat worcestershire sauce, wat zout en peper. Dit geheel enige tijd laten sudderen en daarna over de voorgebraden spareribs gieten. De spareribs dan nog plm. 1 uur in de oven laten sudderen.

AFSTAND HOUDEN!

Er komen van verschillende kanten weer berichten over aanzienlijke tot zeer grote wintersterfte, het meest naar het schijnt in de noordelijke helft van het land. Het oordeel is dan gewoonlijk gauw geveld: Nosemabesmetting natuurlijk (nosema is op het ogenblik overal goed voor); te zuinig ingewinterd natuurlijk; te laat in de volken gemommeld en daardoor moerloos geworden; de voor de bijen nadelige kwakkelwinter enz.

Maar is dat nu allemaal wel zo? Wie lichtvaardig oordeelt, oordeelt dikwijls verkeerd. Er is

natuurlijk een grote verscheidenheid van gevallen en de nosema zal zeker zijn tol hebben geëist. Maar de oplettende imker heeft in veel van deze gevallen ongeveer het volgende waargenomen: De inwintering was normaal, suiker werd vlot opgenomen en op de bekende wijze verzegeld. Reinigingsvlucht normaal, althans niet opvallend zwakker. Geen abnormale sterfte en niet opvallend veel dode bijen voor de kast.

Bij een volgend bezoek blijkt er plotseling een abnormale stilte voor enkele kasten te heersen.

Wat kan daarvan de oorzaak zijn? Kast open en controleren? Wat zien ik? (Bedankt, Albert Mol). Geen bij in de kast. De kast heeft de geur die we zo goed van een welvarend volk kennen.

Geen mufte of schimmelluchtjes. Voer, ook verzegeld voer, nog in voldoende mate aanwezig.

Geen bijen die met de kop in de cellen staan, zo karakteristiek voor verhongerde volken. Alles gewoon, huis of tuin, alleen de bijen zijn weg.

In de Verenigde Staten werd dit verschijnsel al enige jaren geleden gesignaleerd. Men kan er ook daar (nog) geen verklaring voor vinden en duidde het simpel aan als de „verdwijnziekte”.

Goed, de bijen zijn verdwenen, maar waar zijn zij gebleven? Abnormale sterfte is niet waargenomen. Het drama schijnt zich vrij snel te voltrekken. Zó lijkt alles normaal, althans aan de buitenkant, en zó is het hele volk vertrokken. Hebben zij zich bij de buurvölker ingebedeld?

Wij weten het niet maar het verschijnsel van de abnormale wintersterfte is alarmerend en we moeten er met z'n allen aan werken om er achter te komen wat de oorzaken zijn. Waarschijnlijk zult U van de zijde van de vereniging worden benaderd voor het verstrekken van gegevens. Geef die dan ook en houdt U niet uit een gevoel van valse schaamte van den domme.

Dat U uit gebrek aan belangstelling niet zou meewerken zou ik niet durven veronderstellen. Wat dit te maken heeft met „afstand houden”?

Kijk dat heeft dit artikeltje nu gemeen met uw dagblad; een daverende, de aandacht trekkende kop en als U het leest blijft er niets van over.

Maar ik zal het U even vertellen. Zolang we niet weten wat de oorzaak van de wintersterfte is moeten we rekening houden met besmetting en één van de eerste sanitaire maatregelen om besmetting te voorkomen is „afstand houden” d.w.z. afstand van andermans bijen. Ook om andere redenen is dit gewenst. Een drachtgebied kan binnen het vliegbereik van de bijen maar een bepaald aantal volken voeden en dan hebben we het nog niet eens over het door de imker begeerde honingoverschot. Over het algemeen is de dracht gestadig achteruit gegaan.

Dus ook om die reden is „afstand houden” een goede zaak. Onze middeleeuwse imkers wisten dit al, gezien de volgende keur (verordening).

uit "tboeck van resolutien anno 1579"
van Tholen

Geen vremde bijestallen onder de stede
te stellen.

Actum den XXV Marty 1590.

Alsoomen by experientie bevindt dat verscheyden vremde personen als van Berghen opten

Zoom ende elders hun vervoorderen (1) Dage-lickx te stellen byestallen tot onder de mueren deser stede tot nadeele ende prejudicie van de borgers ende ingesetenen derselver, hun met byen gemeerende. Soo eyst dat myn heeren Bailliu, Burchers ende Schepenen (2) deser stede interdiceren ende verbieden dat gheen vuytheemsche (vu = uu) personen hun en sul- len vervoorderen van nu voorts enighe biestallen te stellen binnen den rinck hier nae gespecificeert te weten van den dyck van vraubeliepouder (Vrouw Belia of Verbeliepolder) strec- kende voorby Schakerloo tot het steenen cruyce ende van daer over dee recht vuyt naer den dyck van den peucke Int nieuland (3) opde verbeurte van de kurven die zij stellen zullen ende daerenboven opde boete van vyf schellin- gen vls voor elken kurf.

Gezondheid bevorderen is in feite hetzelfde als ziekte bestrijden. Welnu, gezonde levenskrach- tige volken krijgt U door langs natuurlijke weg – dus zonder van alles en nog wat bij elkaar te gooien – een zo groot mogelijk volk te vormen.

Geef dit volk daarvoor voldoende broedruimte d.w.z. dat de broedruimte nog plaats moet laten voor een royale honing- en stuifmeelopslag.

Zorg dat het volk te allen tijde over voldoende voer beschikt. Oogst nooit honing uit de broed- ruimte. Plaag het volk zo min mogelijk met moerroosters. Probeer met dit volk als eenheid te werken.

En als U deze wenken even op U laat inwerken dan komt U tot de conclusie dat dit in feite grotendeels de grondslagen zijn van de korf- imkerij, die U niet als achterlijk mag beschou- wen, maar die de natuurlijke leefwijze van het bijenvolk het dichtst nabij komt. Willem.

1. veroorloven.
2. Baljuw. Ambtenaar binnen zijn rechtsgebied met de rechtspraak belast. Schepenen, amb- tenaren te vergelijken met onze wethouders.
3. Een strook van 1 tot 1.5 km. rondom de stad.

REIST U MET UW BIJEN?

**Dan uw naam en adres
in onuitwisbaar schrift op elke kast.
Dat is voorschrift
en helpt diefstal voorkomen.**

47e NATIONALE IMKERSDAG

NATIONALE HONINGTENTOONSTELLING

Midden in het Zuid-Hollands Veengebied zal dit jaar de Nationale Imkersdag en de Nationale Honingtentoonstelling worden gehouden. In voorgaande Groentjes heeft U hierover al iets kunnen lezen.

Hoe, komt U nu in Boskoop? In het juli-augustusnummer van Bijenteelt zullen wij 'n reisbeschrijving geven voor zowel de auto als het openbaar vervoer. Belangrijker is echter: Wat gaat er gebeuren op deze imkersdag!

Traditioneel treft U er de bekende gezichten, de "bij-praet" van doorgewinterde imkers, de spanning bij de uitslag van de honingkeuring, het Bijenhuis voor Uw winterinkopen, "hoedjes" en "petjes"-imkers en 'n voorzitter, die de vergadering opent en sluit.

Maar wat treft U er nog meer? Heeft U al eens kennis gemaakt met de man, die voor zovele imkers een "begrip" geworden is? U kunt hem zien en horen! Wanneer U zijn boek "Bijen houden met succes" meeneemt zal hij persoonlijk Uw exemplaar signeren met de naam H. J. van Gool.

Kent U Boskoop al vanuit 'n "Bok" op het water of wandelend over 'n in bloei staande

kwekerij? Het kan op deze imkersdag! Weet U hoe 'n "vuilrapertje" gemaakt wordt of 'n origineel "aardbeienmandje"? U kunt het zien deze dag! Heeft U al eens kennis gemaakt met de "Vrienden van Ambrosius", de Nosema-werkgroep, de Carnica's van Schiermonnikoog of maakt U zelf graag Uw honingwijn? Om over de plateelschilder, de stoelenmatter, de boomkweker, de natuurbonden en vele anderen nog maar niet te spreken.

De honingtentoonstelling, de bijenbeurs, 'n professioneel stuk muziek en de mogelijkheid om 's avonds met "Boskoopse bomen" naar huis te gaan, moeten U er wel toe doen besluiten om deze 47e Imkersdag niet te willen missen.

Wij hier in Boskoop staan gereed om U op 26 augustus a.s. te ontvangen.

U BENT VAN HARTE WELKOM!

Toegangsbewijzen kunt U bestellen door overmaking van f 15,— per persoon naar de Boerenleenbank te Boskoop t.g.v. rekening nummer 10.85.92.243 onder vermelding van 47e Imkersdag Boskoop. Het gironummer van de bank is 368363. S.v.p. bestellen voor 14 aug.

Ter gelegenheid van de 47e Nationale Imkersdag zal door de afdeling Boskoop e.o. 'n uniek tegeltableau worden uitgegeven.

Het tegeltableau (26 x 13 cm, gevat in eikenhouten lijst) wordt vervaardigd door de Goudse Plateelschilder Moerings naar 'n ets van de graficus Eeckhout, voorstellende 'n klepperende imker bij 'n afkomende zwerm uit 'n korvenstal. Het tableau zal worden uitgevoerd in de oud-Hollandse kleur "mangaan".

Dit met de hand vervaardigde tableau zal verkrijgbaar zijn op de imkersdag. De pla-

teelschilder is tijdens het middagprogramma aanwezig om U deze vorm van schilderen te demonstreren.

U kunt nu reeds 'n exemplaar reserveren door storting van een bedrag van f 25,— per tableau bij de Boerenleenbank te Boskoop t.g.v. rek.nummer 10.85.92.43 ten name van "47e Imkersdag Boskoop" en onder vermelding "tegeltableau". Het gironummer van de bank is 368.363.

Wanneer U onverhoopt niet op de Imkersdag aanwezig kunt zijn zal het gereserveerde exemplaar U worden toegestuurd.

Nut en functie van de antenne (II)

Het is de laatste tijd wel duidelijk geworden, dat de sprieten van de honingbij niet alleen een zeer ingewikkelde structuur hebben, maar ook veel meer registreren dan tot nog toe werd vermoed.

Behalve het vaststellen van de vochtigheidsgraad (waterhaalsters!) en het gehalte aan kooldioxyde in de atmosfeer, het bepalen van mechanische vervormingen en het opmerken van chemische signaal- of lokstoffen (feromonen), zoals de koninginnestof en de stertselgeur, kunnen deze receptoren ook de temperatuur en het verschil in luchtstromingen meten. De bij is daardoor in staat haar vliegsnelheid op adequate wijze aan te passen. Zij reageert dan met een daarmee corresponderende grotere of kleinere vleugeluitslag (amplitude), al naar gelang de sterkte van de "tegenwind". De aanzet daartoe wordt gegeven door het zgn. orgaan van Johnson in de pedicellus (scharniergewricht), waarin bijv. bij vliegen ook nog een geluidsontvanger is ingebouwd. Bij de honingbij blijft de werking beperkt tot het regelen van de elektrische activiteit in de sensillen (zintuigcellen) en de daarmee samenhangende beweging van de antenne tot op 0.003 mm!

In verband met het uitgebreide complex van werkzame zintuigcellen zijn de "voelhorens" van het insect dan ook voortdurend in beweging, vooral tijdens de vlucht (bloemengeur!), maar ook op andere momenten. Zonder antennen is de bij letterlijk nergens meer. Zij zal verdwaasd in het rond vliegen of kruipen, omdat een gerichte communicatie buiten deze zintuigdragers niet meer mogelijk is en dat betekent vooral in de ingewikkelde bijensamenleving een zekere dood.

Geen wonder dat onze honinghaalster zeer zuinig is op haar kostbare uitsteeksels. In rust

wordt daarom veel tijd besteed aan het schoonmaken ervan ("sprietenspel" op de vliegplank!).

Daarbij haalt ze de antennen keer op keer door het poetsapparaat aan de voorpoten, de zgn. sprietenreiniger of antennekam.

Een merkwaardige bijzonderheid is dat de antennen onafhankelijk van elkaar functioneren. Elke geur moet een bepaalde sterkte hebben om geroken te kunnen worden. De reukzintuigen worden dus eerst geprikkeld bij het overschrijden van die zgn. intensiteitsdrempel. De sprieten van de bij hebben de eigenschap geuren afzonderlijk te kunnen schatten. Door dit vermogen (chemotaxis) is het insect in staat te kiezen tussen een sterke of een minder sterke geur, het ligt er maar aan welke antenne het meest geprikkeld wordt. Toch blijkt er tussen de sprieten ook een onderlinge samenhang te bestaan, hetgeen de volgende proef duidelijk maakt. Als men ze namelijk gekruist aan het kopschild vasthecht worden de reukprikkel omgekeerd opgevangen, d.w.z. er vindt een verwisseling in het reukzenuwcentrum plaats, zodat de aangeboden geuren door de bij averechts worden "begrepen".

In het algemeen zijn optische prikkels bij het bloembezoek van meer belang dan chemische. Wanneer de bij zich onafhankelijk van de windrichting regelrecht naar de bloem begeeft wordt zij hoofdzakelijk door vorm en kleur aangetrokken (fototaxis). Als zij echter in een zigzaglijn vliegt of de bloem tegen de wind in nadert begint ook de geur een rol te spelen. Er vindt dan een combinatie van gezichts- en reukindrukken plaats (chemofototaxis).

Voor het menselijk reukorgaan bestaat er geen betrekking tussen vorm en geur van een voorwerp, maar voor dat van de bij wel. Daarom zijn reuk- en tastindrukken onlosmakelijk met elkaar verbonden, iets dat in de vrijwel stikdonkere woning van bijzonder groot belang is.

Bovendien is er nog een belangrijke verbinding van enkele zintuigcentra. De mens kan plastisch zien, d.w.z. hij kan de afmetingen van voorwerpen schatten en zich daarvan, afgezien van de perspectivische vertekening, een duidelijk beeld vormen. Maar de bij kan meer, zij is ook in staat plastisch te ruiken! Hierdoor is het mogelijk bijv. een zeshoekige van een bolvormige wasgeur te onderscheiden, hetgeen haar in de donkere woning, waar het bouwen van de raat bovendien nog vaak 's nachts plaatsvindt, opnieuw goed van pas komt. Het is daarom een uitstekend voorbeeld van natuurlijke aanpassing, dat bij de jonge bijen (huisbijen) naast het tasten de reuk het leidende zintuig is, terwijl bij de oudere vliegbijen het accent juist meer op het gezichtsvermogen komt te liggen.

Ook op dit gebied werd door prof. Karl von Frisch baanbrekend werk verricht. De eerste opmerkelijke gegevens publiceerde hij in twee belangrijke artikelen: "Über den Geruchsin der Biene und seine Blüten-biologischen Bedeutung" (Zool. Jahrb., Abt. Allgem. Zool. Physiol., 37, 1919) en "Über den Sitz des Geruchsinnes bei den Insekten" (Idem, 38, 1921). Zijn experimenten waren vooral gebaseerd op de dressuurmethode. Hij voerde de bijen met honing- of suikerwater en bracht in de buurt daarvan bepaalde reukstoffen aan, zoals pepermuntolie op filtreerpapierjes. Gelijkaardige resultaten verkreeg hij door het gebruik van kartonnen doosjes, die op de plek van de voederschaaltjes werden geplaatst om het geheugen van de vliegbijen te testen. Steeds bleek echter dat zij zich in geen enkel opzicht om de tuin lieten leiden. Alleen als Von Frisch de "zweep" (flagellum) van beide antennen afknipte konden zij de aangeboden dressuurgeur niet meer terugvinden. Maar er was geen kou aan de lucht als hij daarvan slechts één geleding liet zitten. Daaruit bleek dat de functie van de sensillen of zintuigcellen ook bij gedeeltelijke amputatie behouden blijft en dat bewijst wel iets over de kwaliteit ervan.

Chr. Maillie, Zutphen.

ONZE IMKERSAGENDA

17 juni	Bijenmarkt IJsselstein, De Clinckhoeff naast de Sport-hal.
2 juli	Bijenmarkt Goes, afd. Noord-en Zuid Beveland.
5 juli	Bijenmarkt Steenwijk, contactadres de Hr. Jansen, Olde-marktseweg 153, Steenwijker-wold.
18 juli	Bijenmarkt Veenendaal.
2 augustus	Bijen- en Honingmarkt Epe.
12 augustus	Honingmarkt Zutphen.
26 augustus	Nationale Imkersdag Boskoop.
2 september	Bijenmarkt Stadskanaal.
2 september	Bijen- en Honingmarkt Rotterdam, Laurensplaats.
9 september	Bijenmarkt Bussum. Tevens viering van het 60-jarig bestaan der afdeling.
16 september	Honing- en Bijenmarkt Ugchelen.
23 september	Honing- en Bijenmarkt Eerbeek.
4 oktober	Honingmarkt Zutphen.
11 november	Stichtse honingkeuring.

BIJENTEELT IN ISRAËL

INTERESSANTE STUDIEREIS VAN 26 NOVEMBER TOT 3 DECEMBER 1978

ORGANISATIE: VER. VAN BIJENHOUDERS IN ISRAËL EN MIN. v. LANDBOUW

8-daagse vliegreis, bij deelname van minimaal 20 personen op basis logies en ontbijt in 2-persoons kamer:

Toeslag: 1-persoonskamer f 143,—; half pension f 140,—.

Fl. 1375,- p.p.

INBEGREPEN: Vliegreis retour Tel-Aviv Economy klasse - logies en ontbijt - Transfers - Welkomst- Ontvangst- Afscheiddiner - Vier en halve dag rondrit per luxe autobus met gids - Toegangsgelden - Deelname aan het studieprogramma.

NIET-INBEGREPEN: Luchthavenrechten TEL-Aviv; Tips; bijkomende gewenste excursies.

Inschrijving op deze unieke reis en/of aanvraag van het volledige programme met de coupon.

☐ Schrijf mij in voor personen ☐ Stuur programma

Naam: Adres:

Plaats: Telefoonnummer:

Bon in te zenden in open enveloppe, géén postzegel aan:

NEAR EAST TOURS B.V., Antwoordnummer 1000 RA Amsterdam, Rokin 9-15
I.A.T.A. - A.N.R.V. — Telefoon 020-24 33 50

Wetmatigheden in de Bijenteelt (slot)

Het tegengestelde van telen op zuiver ras is hybrideteelt

In dit verband verstaan we daaronder het kruisen van verschillende rassen. Zo men wil, kan men daaronder ook begrijpen het kruisen binnen hetzelfde ras van bijen van verschillende afstamming (stamhybriden) maar in die zin willen wij het begrip „kruising” niet opvatten. Hier gaat het om de echte rassenhybriden. Nu zijn rassenhybriden strikt genomen ook niet zonder meer kruisingen van twee rassen, maar kruisingen van verschillende inteeltlijnen van verschillende rassen. Deze vormen kent men allang in de agrarische dieren- en plantenwereld en zij worden economisch gebruikt. Er zijn enkelvoudige-, tweevoudige- en meervoudige hybriden. Niet alle hybriden zijn een succes.

Een goede kruising resulteert echter als regel in een grotere vitaliteit (grotere weerstand tegen weersveranderingen, ziekten en vijanden, groter broednest en hogere opbrengst). Dit betekent dat hybriden onder sterk verschillende omstandigheden bruikbaar zijn.

Het nadeel is echter dat in de regel een sterke uitsplitsing bij de afstammelingen optreedt. Daarmede gaat meestal een teruggang in de opbrengst gepaard. Een verdere selectie is dan moeilijk en wat het resultaat betreft betrekkelijk onzeker. Daarom gaat de klassieke hybrideteelt er van uit dat men bepaalde stammen zuiver houdt en deze stammen steeds onder elkaar kruist. Aan de echte hybrideteelt gaat dus steeds een teelt op raszuiverheid vooraf of deze zijn aan elkaar gekoppeld. Van hybriden wordt als regel niet nageteeld.

Bij de bijen is dit alles ook mogelijk zij het dan ook strikt genomen, alleen in theorie. In de praktijk doen zich grote moeilijkheden voor. Zoals we al hebben gezegd zijn zuivere stammen erg gevoelig voor inteelt en nauwelijks wat langere tijd te handhaven. Via de bevruchtungsstations kunnen de zuivere stammen, zoals die voor hybrideteelt noodzakelijk zijn, helemaal niet worden verkregen. Daarvoor is de K.I. noodzakelijk. In ieder geval is een enorme inzet van de zijde van de telers vereist, die misschien door een strak georganiseerde groep telers enige tijd kan worden opgebracht, maar waarvoor veel persoonlijke inspanning en geld nodig is. We vragen ons dan ook af of de inspanning in verhouding staat tot het resultaat. Het grote nadeel van de rassenkruising: Het opsplitsen

van eigenschappen in de nakomelingschap is een (ook uit de vererving bewijsbaar) ervaringsfeit. De mate van splitsen kan zeer verschillend zijn. In dit verband bestaat namelijk nog een grondregel:

VI. Kruisen en kruisen is twee.

Van veel meer belang is het verschil in aard van de te kruisen rassen. Wij weten dat het Noordelijke ras en de Carnica elkaar niet verdragen. Dat hebben in de naoorlogsjaren duizenden ondervonden. De bastaarden zijn steekduivels met grote verschillen in opbrengst. Daarom heeft men ook geprobeerd zo gauw mogelijk door dit stadium heen te komen en de raszuivere Carnica te telen. Zonder gelijktijdig te selecteren op uiterlijke kenmerken, op opbrengst en andere eigenschappen was dit niet mogelijk. Ook bleek het nodig regelmatig nieuwe Carnica-volken in te voeren. De eiland-bevruchtungsstations en de stations in het hooggebergte speelden daarin ook een belangrijke rol. Er werd vooral naar gestreefd de bastaarden terug te dringen.

Wij weten ook dat de Noordelijke en de Italiaanse bij elkaar niet verdragen. Door het verschil in beide rassen is hetzelfde resultaat als bij de kruising Carnica maal Mellifica te verwachten. Zowel in de praktijk als ook bij verschillende wetenschappelijke instituten heeft men dan ook deze ervaring opgedaan. Wij weten echter thans nog te weinig over de kruising Carnicamoer/Ligusticadar of omgekeerd Ligusticamoer/Carnicadar. Beide rassen zijn nauw verwant in hun eigenschappen en kenmerken. Van de kenmerken is alleen de kleur van het chitinepantser verschillend. Verder zijn beide rassen zachtaardig en ontwikkelen zich snel.

De Italiaanse bij is, zoals eerder gezegd zwermtraag en komt in het voorjaar later in het broed en broedt in het najaar langer door dan de Carnica. Een combinatie van deze beide zou theoretisch de universele bij opleveren. De klemtoon moet echter liggen op theoretisch!

Niettemin is de nieuwsgierigheid naar de praktische haalbaarheid begrijpelijk en te vergeven. Vooral in aanmerking genomen de bekende en prettige gedachte dat een dergelijke hybride niet schijnt te steken! Verschillende kruisingsproeven wezen reeds in die richting. Wij weten echter tot nu toe helaas weinig over een mogelijke grotere opbrengst en ook niets over de

omvang van het splitsen van erfelijke eigenschappen en de gevaren daarvan voor de teelt. Momenteel worden kruisingsproeven genomen op verschillende Duitse Instituten. Nu al kan worden gezegd dat een spoedige uitslag van deze proeven niet behoeft te worden verwacht, want zoals er verschillende stammen van de Carnica zijn, zijn ze er ook van de Ligustica.

Ergo moeten kruisingen van verschillende stammen van beide rassen worden beproefd. Het resultaat kan heel verschillend uitvallen. Daar komt nog bij, dat de proeven al bij voorbaat aanvechtbaar zijn. Mocht het al aan de instituten gelukken beide stammen zuiver te houden en deze met elkaar te kruisen, dan houdt dat nog niet in dat het gros van de praktijkimkers dit ook kan. Het zou een hobby van de instituten blijven als deze zich niet gelijktijdig bemoeiden met het vraagstuk van de nateelt van dergelijke kruisingen.

Bij de moeilijkheden verbonden aan de echte hybrideteelt met bijen is het vraagstuk van de combinatieteelt bijzonder belangrijk. Is het mogelijk bij het kruisen van aan elkaar verwante rassen de in de erfelijkheid vastgelegde splitsing van eigenschappen door sterke selectie te overwinnen en door doelbewust verder telen in een voordeel te veranderen? Iets dergelijks kan niet alleen door de instituten maar ook door de telers in de praktijk tot stand gebracht worden. De Buckfastbij van Broeder Adam is het produkt van een dergelijke combinatie, al zit daar ook meer in dan alleen het bloed van de Carnica en de Ligustica. Hoe zwaar bij Broeder Adam de selectie weegt blijkt uit al zijn publicaties. Elk verstandig mens zal toegeven dat men alleen dan over een zaak kan oordelen als men over praktische ervaring beschikt.

Bij een zo ingewikkelde zaak als bijenteelt kan men niet voldoende ervaring hebben. Stations die daarvoor geschikt zijn en de gelegenheid hebben zullen zich daarvoor moeten inspannen. Het is echter beslist onjuist al bij voorbaat voor de moeilijkheden te capituleren. Aan de andere kant kan men makkelijk uitglijden op het gladde ijs van het uitvoeren van teeltexperimenten.

Wat overheidsinstellingen zich kunnen veroorloven, beter gezegd — zich moeten veroorloven — moet de praktijkman niet verleiden om hetzelfde te willen doen. Hij kan beter een afwachtende houding aannemen. Wij hebben nu eenmaal te aanvaarden dat de hybride-combinatieteelt bij de bijen moeilijker is dan dat bij elke andere tak van vee- en ook plantenteelt.

Het resultaat staat niet vast. Dit overwegende is het begrijpelijk dat zij die op raszuiverheid werken ontzet zijn over de lichtvaardigheid

waarmee over nieuwe teeltmethoden wordt gepraat. Nadat men zich jarenlang ingespannen heeft om de verspreiding van het zuivere ras te bevorderen moeten dergelijke pogingen als catastrofaal overkomen. Er worden dan ook harde uitspraken gedaan, zoals: De landelijke bijenteelt staat op het spel; alles gaat ten gronde — het eind van een rationele bijenteelt is nabij.

Het is een geluk dat men dergelijke zwartgallige prognoses met een vrij gerust geweten kan tegenspreken — en zowel op theoretische gronden alsook uit praktische ervaring. Het meest in gevaar lijken die imkers, die zich niet met koninginneteelt bezighouden. Op hun standen kunnen door de verbreiding van koninginnen uit Italiaanse volken en die op Carnica-stations of ergens elders in het land zijn bevrucht, bastaarden optreden. De Carnica-imker, die met raszuivere bijen werkt en gebruik maakt van een bevruchtungsstation kan dat niet overkomen. Hij zal het door het verschijnen van gele ringetjes ook veel eerder ontdekken.

In hoeverre bastaarden nadelig zijn op standen van imkers die geen koninginneteelt bedrijven is intussen niet met zekerheid te voorspellen. Doordat beide rassen aan elkaar verwant zijn zijn is het altijd mogelijk dat de splitsing van eigenschappen in de nateelt binnen aanvaardbare grenzen blijft. Als er geen vermenging met bijen van het Noordelijke Ras plaats vindt zullen de bastaarden nauwelijks steeklustiger zijn als de voorheen op die bijenstand vliegende bijen. Verhoogde opbrengst lijkt niet uitgesloten. De selectie uit dergelijke nateelten moet in ieder geval meer succes hebben dan bij tot dusverre bekende rassenkruisingen. Dat betekent dat men al eerder weer tot een zekere eenvormigheid kan terugkeren. Op z'n minst bestaat de kans op een goede combinatie. Men moet in ieder geval niet allergisch zijn voor geel!

Mocht dit alles — tot op zekere hoogte — van een groot optimisme getuigen, één ding staat toch wel vast: De Italiaanse bij in Duitsland betekent niet de ondergang van de bijenhouderij — het is ook niet catastrofaal voor de bijenteelt. Daarvoor behoedt ons de ondervinding, die ik tot slot wil bespreken.

VII Fouten die in de bijenteelt zijn gemaakt kunnen snel en afdoende worden hersteld.

De geschiedenis heeft ons dit geleerd en wij ondervinden dat steeds weer opnieuw. Grote invoeren van verschillende bijenrassen rondom de eeuwwisseling hebben onze inlandse Noordelijke Bij geen ernstige schade toegebracht. Selectie bij de teelt heeft de schade steeds weer hersteld.

Van bijzonder veel belang echter zijn de waarnemingen die de laatste tijd op onze "proefboerderijen" zijn gedaan. Daaruit blijkt dat men een fout bij de selectie gemaakt, spoedig nadat men deze heeft ontdekt, weer kan herstellen.

Een goede teler is in staat zijn bijenstand binnen één of twee jaar ingrijpend te wijzigen. Als hij vandaag, wat zijn prestaties op het proefbedrijf betreft, in het laatste gelid loopt kan hij in de volgende periode weer voorop marcheren.

De wetenschappelijke verklaring hiervoor is:

1. De snelheid waarmee de bijengeneraties elkaar opvolgen; en
2. De mogelijkheid om van de uitgezochte teeltvolken een bijna onbegrensd aantal nakomelingen te kweken. Deze prettige eigenschappen van de bijen zijn voor de telers een groot voordeel. Zij maken in ieder geval het nadeel van de moeilijk te controleren paring en het gevaar voor inteelt weer enigszins goed en voorkomen dat een fout in de teelt onherstelbare schade toebrengt.

Dit, mijn zeer vereerde dames en heren, is vandaag de dag de situatie van de koninginnteelt in Duitsland. De teeltmethode wordt niet vanuit één centraal punt voorgeschreven. Dat zou ook

niet goed zijn. Er wordt veel over gediscussieerd en men is ontvankelijk voor argumenten en tegenargumenten. Degenen die de verantwoording hebben — en dat zijn in de eerste plaats de instituten — raden U aan U voorlopig bij het oude te houden d.w.z. bij de raszuivere Carnica. Dit advies wordt over het algemeen opgevolgd. Natuurlijk is men altijd bereid om het goede voor het betere in te ruilen zodra er wat beters gevonden wordt.

De grondregels voor de bijenteelt waarover ik gesproken heb, gelden zeker niet uitsluitend voor de Duitse verhoudingen. Zij gelden overal, ook in Zwitserland! (waar spr. op dat moment aan het woord was. vert.) Maar ieder land stelt zijn eigen eisen voor wat betreft het kiezen van het ras of de mogelijkheid van hybrideteelt en het maken van combinaties. Ligging en klimaat, drachtomstandigheden maar ook imkerspraktijken kunnen een andere ontwikkeling vragen en tot andere werkwijzen noodzaken.

In een land waar ik gast ben past het mij niet daarvoor aanwijzingen te willen geven.

Dr. K. Weiss
Erlangen.

Vert.: H. G. Maagendans

TOERKALENDER

Met de vakantie voor de deur leek het me aardig eens een opsomming te geven van musea en tentoonstellingen betreffende de bijenhouderij — voor zover mij bekend —.

VLEDDE om in het noorden van ons land te beginnen bezit een Bijenteeltmuseum "Hoeve Bekhof", De Hoek 5 te Vledder (Dr): tel. 05212 - 1641 (eigenaar dhr. K. P. de Bruyn).

In het museum, ondergebracht in een Saksische boerderij anno 1651, vindt u een kollektie oude imkerij-gereedschappen, o.a. korven, honingpersen, korfmessen, moerkooitjes, enz. enz. Bijzonder interessant is de kollektie 17e eeuwse Aziatische vliegtiegels. Tevens krijgt u gelegenheid voor rondwandeling in de bijenweidetuin. Geopend van 1 mei tot 15 september voor groepen van minstens 20 personen, uitsluitend na afspraak.

Van 15 juni tot 15 augustus voor individuele bezoekers op Donderdag en Zaterdag van 14.00 tot 17.00 uur.

Entree f 1,50, kinderen f 1,25.

In **Schoonoord** (Dr) ligt het Openluchtmuseum "De zeven Marken". Afd. Assen en afd. Emmen hebben hier een expositieruimte van 150 m² ingericht ter bevordering der Bijenteelt (zie meinummer).

Museum Erven Kots, **Lievelde**. (nabij N.S. Station Lichtenvoorde-Groenlo. Oudheidkundig museum met zeer veel oude bijenwoningen (vooral korven) en een uitmuntend restaurant.

Arnhem: Rijksmuseum voor Volkskunde "Het Nederlands Openluchtmuseum". Bij al het interessants dat hier te zien is vindt U ook een zeskantig gebouwtje waar imkerbenodigdheden van vroeger zijn tentoongesteld.

Tilburg: Tentoonstelling "Bij en Mens" georganiseerd door onze zusterorganisaties in samenwerking met de Rijksbijenteeltconsulent. Op deze tentoonstelling zal tevens te zien zijn een door het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden in bruikleen afgestane expositie over "Evolutie van wespennesten".

E.e.a. kunt U gaan bezichten tot 19 augustus a.s. ma.-vr. de gehele dag za.-zo. 14.00-17.00 uur.

Voert Uw reis U door België dan is het zeer de moeite waard Kalmthout aan te doen; deze plaats heeft U het volgende te bieden: Bijenteeltmuseum **Kalmthout, België**. Adres:

Heikantstraat 51a, Kalmthout. Het museum is geopend van $\pm$ half maart tot half oktober, op zaterdagen, zondagen en feestdagen van 14.00 tot 18.00 uur. In de maanden juli en augustus dagelijks van 14.00 tot 18.00 uur. Voor groepen van min. 15 personen ook op andere dagen en uren na afspraak (tel. 03 - 66.96.98., Secr.: Culturalaan 13, 2180 Kalmthout). Fraaie wegwijzers wijzen u de weg.

Het Natuurreservaat **Kalmthoutse** heide. Een uitgestrekte oase van rust, stilte en schoonheid; is vrij toegankelijk het gehele jaar.

Het Arboretum **Kalmthout**. Na bij het station van Kalmthout. Het park is 8 ha. groot en bevat een wereldvermaarde, boom- en plantenverzame-

ling. Een bezoek loont beslist de moeite. Het is vrij toegankelijk van 15 maart tot 15 oktober, elke donderdag en zondag. Begeleiding in het Natuurreservaat en in het Arboretum door natuurgidsen is mogelijk voor groepen, doch voorafgaande afspraak is nodig.

In Duitsland is te bezichtigen de Landwirtschaftskammer, **Westfalen-Lippe**. Institut für Pflanzenschutz, Saatgutuntersuchung und Bienenkunde, Von Esmarchstrasse 12, Münster, tel. 09-49.251.5991.

De Landwirtschaftskammer is te bezoeken in groepsverband na tijdige afspraak telefonisch of schriftelijk met Dr. W. Pinsdorf.

De lezer schrijft

VANZELFSPREKEND, MAAR TOCH (3)

Ook een te hoge temperatuur roept een specifiek gedragspatroon op bij de immen. Proefondervindelijk is door Harold Esch vastgesteld dat de temperatuur van het borststuk van een haalbij bij het voedselstation ongeveer 10 graden hoger is dan de omgevingstemperatuur. Echter, als de temperatuur van de buitenlucht tot boven de 25 graden stijgt, dan blijft de temperatuur van het bijenlichaam rond 35 graden schommelen.

Laten we de omgevingstemperatuur tot een hogere waarde stijgen (kunstmatig in een windtunnel) of als de door de vliegmotor afgegeven warmte zo groot wordt dat de temperatuur van het bijenlichaam tot ruim 36 graden stijgt, dan verschijnt er tussen de kop en het borststuk een druppeltje vloeistof dat door de bij met behulp van de voorpoten over de onderzijde van het lichaam wordt verspreid. Door de nu optredende verdamping tijdens het vliegen vindt afkoeling plaats.¹⁾

Denkt u in dit verband ook eens aan het verspreiden van water over de raten in een oververhit volk gepaard gaande met uitgebreid waaiëren om de verzadigde lucht af te voeren en het indampen van de oogst.

Het is nu duidelijk dat een onbeschermd opstelling op het drachtgebied tijdens heet weer veel veldbijen thuis houdt voor het verrichten van ventilatiewerkzaamheden of ze verplicht water te halen hetgeen de oogst nadelig zal beïnvloeden.

Het is vanzelfsprekend, maar toch.....

De afgelopen zomer heeft deze situatie zich

slechts sporadisch, of wellicht in het geheel niet voorgedaan. Na de koudegolf in april was het hoofdkenmerk van de zomermaanden somber, iets te koud met plaatselijk overvloedig neerslag. Gunstige uitzonderingen waren de laatste dekade van mei, de eerste dekade juli en verspreide perioden in augustus.

Hoe het precies is geweest tonen de volgende cijfers die aangeven op hoeveel dagen de temperatuur een waarde van 20 graden bereikte (tussen haakjes 25 graden). Elke maand is onderscheiden naar de dekaden.

LEEWARDEN

mei	.	.	2	=	2
juni	1	5 (1)	.	=	6 (1)
juli	7 (1)	.	3	=	10 (1)
aug.	3	5	5	=	13
sept.	2	.	.	=	2
					33 (2)

SCHIPHOL

mei	.	.	6	=	6
juni	1	4 (1)	1	=	6 (1)
juli	9 (3)	3	3	=	15 (3)
aug.	7	4	7	=	18
sept.	3	1	1	=	5
					50 (4)

ANDEL

mei	.	.	7	=	7
juni	1	3 (1)	5	=	9 (1)
juli	9 (6)	5 (1)	4	=	18 (7)
aug.	8	4	8	=	20
sept.	6	1	1	=	8
					62 (8)

¹⁾ American Bee Journal 1976/12 H. Esch

VLISSINGEN

mei	.	.	5	=	5
juni	.	3 (1)	.	=	3 (1)
juli	9 (4)	2	2	=	13 (4)
aug.	6	4	3	=	13
sept.	2	.	.	=	2
					36 (5)

DEDEMSVAART

mei	1	.	6	=	7
juni	2	5 (1)	.	=	7 (1)
juli	9 (3)	4	2	=	15 (3)
aug.	7	5	7	=	19
sept.	2	1	.	=	3
					51 (4)

VENLO

mei	.	1	7 (1)	=	8 (1)
juni	2	3 (1)	3	=	8 (1)
juli	9 (5)	5 (2)	5	=	19 (7)
aug.	7 (3)	4	6	=	17 (3)
sept.	6	.	1	=	7
					59 (12)

Na het afgelopen teleurstellende zomerweer staan we weer met beide benen op de grond. Ook elders in Europa heeft het weer zich de afgelopen jaren niet aan de regels van het statistisch zakboekje gehouden hetgeen duidelijk blijkt uit een bericht voorkomend in Apicultural Abstracts en overgenomen uit Garten und Kleintierzucht, Arbeitsgruppe Meteorologie.

Het gewicht van zgn. weegschaalvolken kan grafisch worden weergegeven door de regelmatig vastgestelde gewichtswaarden d.m.v. een lijn met elkaar te verbinden, waardoor een dracht-curve ontstaat.

Hetzelfde drachtgebied zal van jaar tot jaar slechts geringe veranderingen in het curvepatroon laten zien met als enig verschil dat een goed honingjaar hogere waarden aangeeft dan een jaar met matige of slechte oogst. Resultaten van verschillende weegschaalvolken uit bos- en landbouwgebieden in de D.D.R. over de periode 1966-1975 zijn vergeleken met gegevens uit het tijdvak 1956-1965 en er traden duidelijke verschillen aan het licht in het curvepatroon. Vooral de maand juli vertoont in de bosgebieden een grote piek (goede oogst).

Meteorologische waarnemingen tonen aan dat in de periode 1966-1975 de maand juli in Midden Europa gemiddeld meer uren zon opleverde en de maand juni minder dan verwacht mocht worden; tevens was juni belangrijk kouder.

Het later optreden van warm weer heeft ook de ontwikkeling van honigdauw producerende insecten vertraagd hetgeen de verschoven piek-curve verklaart. Ook in specifieke landbouwge-

bieden geeft de curve later in het jaar een hogere waarde aan. Het proces bereikte een hoogtepunt in 1976 toen een grote oogst werd gemeld uit het betrokken gebied.

METEOROLOGIE ZOMER 1978 VOORSPEL-BAAR?

Elk jaar wordt u via het Groentje geconfronteerd met de temperatuurgegevens van een aantal Nederlandse weerstations **achteraf** want, hoe ver de meteorologie als wetenschap gevorderd moge zijn, nog steeds is het een onhaalbare zaak om het weer trefzeker voor de komende maand of een langere periode **vooraf** te voorspellen hoewel er ook op dit terrein vooruitgang wordt geboekt.

Er worden pogingen ondernomen om uit de gegevens van het verleden weer bepaalde wetmatigheden op te sporen waaraan **met de nodige reserve** voorspellende waarde kan worden toegekend.

Het zomerweer bijvoorbeeld kan achteraf in cijfers worden uitgedrukt door grootheden als temperatuur en hoeveelheid neerslag van een aantal Europese weerstations in een bepaalde formule uit te drukken. Voor de maanden juli en augustus heeft de Duitse meteoroloog Teich¹⁾ een dergelijke formule ontwikkeld.

Elk jaar levert dan een wisselend karaktergetal op en wel zodanig dat een zomer met hoge temperaturen en weinig neerslag een hoge score behaalt en een zomer met tegenovergestelde weersomstandigheden een lage score.

Uitgaande van de zonnevlekkenperiode, die ongeveer om de elf jaar maximale waarde bereikt en waarvan men invloed veronderstelt op het aardse weer, werden de reeds genoemde karaktergetallen vanaf de zomer 1851 t/m 1970 in cycli van tien, elf en twaalf jaar gerangschikt (dus rond de zonnevlekkenperiode).

De twaalf-jarige cyclus leverde de grootste verschillen in kolomgemiddelden op waarvan een aantal nader worden gezien.

In totaal ontstaan tien kolommen van twaalf jaar. In de kolommen één en zes komen veel goede zomers voor, hoog karaktergetal, met voor kolom één als recente zomers de jaren 1947, 1959 en 1971 met als karaktergetal 166, 140 en 150. In kolom zes treffen we de zomers van 1952 en 1964 aan met karaktergetal 133 en 137. Ook de zeer goede zomer 1976 hoort in deze kolom thuis.

Kolom acht daarentegen wordt gekenmerkt door een grote concentratie zomers met een laag karaktergetal. De zomers 1954 en 1966 horen in deze kolom thuis en doortellend **ook zomer 1978**.

¹⁾ American Bee Journal 1976/12 H. Esch

Het gemiddelde karaktergetal van de tien zomers die in elke kolom voorkomen ligt ook ver uiteen. Voor de kolommen één, zes en acht vinden we de volgende waarden: 140.0, 125.5 en 82.5 (de contrasten tussen kolom één en acht zijn significant).

Hoe slecht de zomer 1954 was blijkt niet alleen uit het lage karaktergetal (37) maar eveneens uit de rubriek „Oogst en Dracht” die toen vele medewerkers telde. Pioniers van deze rubriek uit Twente, Nijmegen, Soest, Den Haag, Paterswolde, Hengelo, Epe (wie zet hun werk voort?) en vele anderen spreken over een verregend gewas, lage temperaturen en dode volken in de polder.

Willen we voorspellende waarde toekennen aan de resultaten van dit onderzoek dan luidt de konklusie: in 1978 bestaat er een grote kans op een slechte zomer.

J. A. Zoet,
Nieuw-Vennep

GEVRAAGD : STEVIGE BIJENLIEFHEBBER . . .

Is dit Speurbijtje U al opgevallen ?

Fijn, dat was onze bedoeling !

In Arnhem, in Het Dorp zijn wij, een man en een vrouw in rolstoel, imker! Wij hebben een eigen voorlopige bijenstal en enkele volken. Onze benen hebben het laten afweten en de kracht in armen en handen is geen 100%. We imkeren, als gediplomeerde beginners al een paar jaar. Met kleine volken, want bovenbakken tillen is zonder hulp onmogelijk. Kleine volken, dus geen honing; dat vinden we jammer !

We vormen een COÖPERATIE. Twee werkende leden en een kring van geïnteresseerden en donateurs. We hebben nu langzamerhand zoveel kaarsen gerold en verkocht dat we onze hulp kunnen gaan betalen. We willen niet afhankelijk zijn van zomaar eens een keertje, want we beseffen heel goed dat we juist hulp nodig hebben in de tijd dat iedere imker het hier zelf druk heeft !

Een stevige bijenliefhebber . . . hier in de buurt. Wie vliegt er naar ons toe. Hier nog eens onze telefoonnr's. 085 - 43 47 52 C. van Ewijk en 085 - 45 43 01 Mej. E. M. van der Laag.

BOEKBESPREKING

Bijen en Bijenhouden door J. G. de Roever, tweede ongewijzigde druk. Uitgeverij Konstapel B.V. Postbus 1439 Groningen. Prijs f 62,50.

Register bij de 1ste druk f 5,—.

Kort na ons gouden imkersfeest in Assen, waar reeds voorintekening mogelijk was, verscheen de eerste druk van bovengenoemd boek bij de N.V. Wed. J. Ahrend en Zn. te Amsterdam. Ondanks het feit dat er in ons maandblad weinig aandacht aan werd besteed, vond het boek vlot zijn weg naar de imkers. Deze mindere aandacht was geen gevolg van een tekort aan kwaliteit, maar van het feit dat de uitgever niet toestond een voorwoord van onze alg. voorzitter op te nemen, waarin deze een lans brak voor de korfteelt. Door het wegvallen van de inleiding van Mr. van Rappard viel ook diens waardering buiten de pers. Zij die nog van deze inleiding kennis willen nemen kunnen deze vinden op blz. 155 van het okt.no. 1948 van dit blad.

Hoewel de oplage al spoedig was uitverkocht en de vraag naar het boek bleef bestaan kwam er geen nieuwe druk meer van de pers. De schr. vond de uitgeverij Konstapel B.V. bereid tot een heruitgave. Deze inmiddels verschenen tweede druk is vervaardigd volgens het facsimilé-procédé, dat het bezwaar met zich meebrengt dat in de tekst niets kan worden gewijzigd. Schr. laat in zijn voorwoord bij de heruitgave blijken zich hiervan wel bewust te zijn. In datzelfde voorwoord zegt schr. "Er is in de laatste 30 jaar aan de bijen niets en aan het bijenhouden maar zeer weinig veranderd". Een uitaling die, als we alleen maar denken aan de inmiddels ontdekte meervoudige paring van de koningin, het ontdekken van de diploïde darreneieren, de verschuivingen in de drachtverhoudingen en de invloed daarvan op de praktische bijenteelt, nog al aanvechtbaar is. Niettemin, de doorsnee imker, mits zich van dit nadeel bewust, vindt er nog veel gegevens in waarmee hij zijn voordeel kan doen en beschouwingen die het overwegen waard zijn. Als gevolg van het toegepaste drukprocédé zijn ook technische onvolkomenheden niet hersteld kunnen worden.

Afb. 398 op blz. 563 b.v. is een schoolvoorbeeld hoe een bijentransport niet moet plaats vinden. Korven staan op de doeken en het merendeel van de kasten staat niet met de raten in de rijrichting van de wagen. Ondanks de vele goede kwaliteiten, die het boek ongetwijfeld heeft, achten wij het – vanwege het niet meer „bij” zijn op toch wel belangrijke punten – voor de beginnende imker minder geschikt. H.G.M.

AFDELINGSNIEUWS

AFDELING VOORST

Op 10 mei j.l. hield onze afdeling, voor het eerst sinds 12 jaar, weer een vergadering. De heer H. van Maaren die de afdeling (op advies van wijlen de heer Laban) sinds 1971 staande wist te houden, opende de vergadering. Hij stelde vast dat deze situatie niet langer zo kan blijven, en dat hij de steun van een paar bestuursleden niet kan ontberen, vooral nu het er naar uit ziet dat de afdeling over haar dieptepunt heen is. Er hebben zich dit jaar 3 nieuwe leden aangemeld.

Even een terugblik op het ledenbestand. In 1925 werd de afdeling opgericht. In 1946 waren er ca. 100 leden, in 1950 ca. 45, in 1971 14, in 1976 10 en thans 13 leden. De juiste gegevens zijn niet bekend, daar de notulen en ledenlijsten verloren zijn gegaan.

Ook is het te betreuren dat er veel inwoners van Voorst en omgeving van het bestaan van de afdeling geen weet hebben.

De vergadering besloot hierin de komende tijd verandering te brengen. Het begeleiden van beginners zal het fundament van de vereniging moeten worden. Verder werden er 3 bestuursleden gekozen: mevr. D. van Heuven-Schoonheden en de heren W. v.d. Maten en H. van Maaren.

De avond werd besloten met een boeiende dia-serie, "binnen en buiten de bijenwoning", verzorgd door de heer van Maaren.

AFDELING DRIEBERGEN

Nu de balans van de Bijenmarkt is opgemaakt kunnen we constateren dat ook deze markt weer een succes is geweest. We mogen, geloof ik vaststellen dat onze markt zo langzamerhand is uitgegroeid tot de grootste voorjaarsbijenmarkt van Nederland.

Ook dit jaar is weer een record aantal bezoekers op de Oranjelaan geteld. Er zijn 159 bijenvolken aangevoerd en verhandeld, terwijl ook nog een groot aantal volken buiten de markt om verhandeld zijn. Deze laatste werden op straat verkocht en overgeladen.

De verschillende standhouders waren zeer tevreden. De cantine was op verschillende ogenblikken te klein. De film moest zelfs twee maal voor een volle zaal worden vertoond.

Aan de propagandastand konden we een nieuw lid inschrijven.

Voor het stoelmatten en het kaarsentrekken bestond grote belangstelling.

Voor de verloting werden bijna 1000 loten verkocht. Ook in financieel opzicht werd deze markt een succes. Er moeten nog enkele kleine rekeningetjes worden betaald. Het netto bedrag wat dan overblijft is ruim f 700,—. Ja, U leest het goed, ruim zevenhonderd gulden. Ook dit is een record.

Allen die op enigerlei wijze aan de markt hebben meegewerkt: HARTELIJK DANK ! ! ! !

Namens het Bestuur,
J. de Zoete

AFDELING HULST e.o.

Hulster imkers maakten kennis met de Oostenrijkse bijenteelt.

In de week van Hemelvaart, maakten een elftal imkers van de afdeling Hulst en omstreken, in samenwerking met de imkersvereniging van Michelstadt-Erbach in het Odenwald, een buitengewoon geslaagde acht-daagse busreis naar Oostenrijk.

Daar werd o.a. een bezoek gebracht aan de bekende beroepsimkerij en koninginnekwekerij van dhr. Peschetz in het dorpje Aich, in het schilderachtige Ensdal. Ook werd er een dagtocht gemaakt naar de Stiermarker Imkerschool bij Graz, waar veel indrukken werden opgedaan. Verder waren er nog dagtrips o.a. naar de Dachstein-gletsjer, de Steiermarker Bodensee, Halstadt, Sankt Wolfgang, de skibanen van Rohrmoos enz. De week werd besloten met een Steiermarker Heimatabend met jodelen en citermuziek bij kaarslicht.

Mede dank zij het mooie weer, de prima organisatie en het schitterende berglandschap, kunnen de Hulster imkers op een onvergetelijke week terugzien.

IN MEMORIAM

Wij zijn diep geschokt door het onverwachte overlijden van een onzer jongste leden op de leeftijd van 31 jaar

HARRY VAN VEEN

te Dokkum. Wij wensen zijn weduwe en de twee kleine kinderen kracht en sterkte toe!

Hij ruste in vrede.

afd. Bergum en O.

Op vrijdag 14 april 1978 overleed op 71-jarige leeftijd ons mede-lid

W. VAN SCHOT Arz.

Als vriend en imker zullen we hem echt missen, nooit kwam men vergeefs bij hem om raad en daad. Hij was een centrale figuur in zijn grote kring van vrienden en kennissen. Wij zullen hem in dankbare herinnering blijven houden.

Bestuur en leden
afd. De Wijk

Op 12 mei j.l. overleed in de leeftijd van bijna 84 jaar ons oud-medelid, de Heer

C. Vliegghuis

Hij heeft gedurende vele jaren met enthousiasme aan de activiteiten van onze afdeling deelgenomen en is daarvan tevens voorzitter geweest. Hij ruste in vrede.

afd. Buinen e. O.

Voor **GOEDE DINGEN**

BIJENHUIS-WAGENINGEN

DEZE MAAND :

Plastiek voerbakje inh. 2 l.

Nu 2 stuks voor f 15,50

Zolang de voorraad strekt.

1 kg. echte Bijentabak

geschikt voor Berokers en

Dathepijpen à f 2,75.

Nieuwe voorraad.

Honingbussen, in- en uitwendig gelakt en
alle naden gedicht met rubberpasta.

Inh. 25 kg à F. 10,50

„ 12,5 kg á F. 5,75

„ 5 kg á F. 3,75

„ 2,5 kg á F. 2,50

HET BIJENHUIS

IS WEGENS VACANTIE GESLOTEN

VAN 10 t/m 15 JULI 1978

Het Bijenhuis is normaal geopend op werkdagen van 8.00 - 12.00 uur en van 13.30 - 17.00 uur. Ook geopend op zaterdagmorgen van 9.00 - 12.30 uur.

Tegen een geringe prijsverhoging (bijdrage in de vrachtkosten) zijn onze artikelen ook verkrijgbaar bij onderstaande depôts:

Boerenbond-Neerbosch-Hees:

St. Agnetenweg 63, Nijmegen

Afd. Bunnik/Houten:

B. Th. Barten, Koningslaan 23,
Bunnik, telefoon 03405-17 42.

Depôt H. S. Homburg:

Velserduinweg 165, IJmuiden,
tel. 02550-2 15 30

Depôt Achterhoek:

B. Meijerman, Dwarsdijk 6, Halle,
telefoon 05736-4 79.

Depôt afd. Epe:

Coöp. Novaco (Welkoop), Paasvuurweg 7, Epe, telefoon 05780-23 17.

Depôt „Pommelsluis”, afd. Schouwen-Duiveland:

C. L. v. d. Wekken, Provincialeweg 5,
4321 SM Kerkwerf, tel. 01110-48 21

Depôt H. ten Cate:

Verzetstraat 60, Vriezeveen (Over-Oost).

Depôt Amby, Berg en Terblijt:

R. Th. Koek, Ambyerstraat Zuid 100,
Amby Maastricht, tel. 043-62 35 78

Depôt Waddinxveen:

T. Berkhouwer, Kerkweg 50,
Waddinxveen, tel. 01828-53 08

Depôt H. Troost:

Rollecaterweg 13, Nieuwleusen, tel.
05296-15 80.

Depôt Noord & Zuid Beveland:

C. Smits, Steenweg 23 - Schoren,
tel. 01102-14 27.

Depôt Reggedal:

H. J. Haanepen, de Hogenkamp 2,
Goor.

Depôt Enschede:

H. H. Schutte, Sportlaan 22, Enschede, tel. 053-31 81 65 afhalen:
Vrijdags van 18.00 t/m 19.00 uur

BIJENHUIS-WAGENINGEN

GRINTWEG 273

Algemene Bank Nederland Wageningen
rekeningnr. 53.90.42.900

Postgiro 823276

(Bijenhuis)

Telefoon 08370 - 1 28 63